

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI

ROK
2008

GMINY MIASTA
ZAKOPANE

OBSZAR ZAKOPANE **CENTRUM**

Lokalizacja: Gmina
Miasto Zakopane

Obszar: 122,22 ha

Liczba mieszkańców:
9.600 osób

PRACOWNIA

projektowa
Magnus
MEDIA

30-009
Kraków
Ulica
Friedleina
4-6/201

012-632-25-08
magnusmedia@
frie4.krakow.pl

Zakopane 2008

SPIS TREŚCI

I. STRESZCZENIE	6
II. WSTĘP-GENEZA	7
III. ZASADY KONSTRUKCJI LOKALNEGO PLANU REWITALIZACJI.	9
IV. OKREŚLENIE OBSZARU REWITALIZACJI.	11
IV.1. Założenia i efekty rewitalizacji.	11
IV.2. Granice obszaru rewitalizacji.	14
IV.3. Podstawa merytoryczna wyboru obszaru rewitalizowanego.	15
IV.4. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji.	17
IV.5. Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.	18
V. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA OBSZARZE PODDANYM REWITALIZACJI	20
V.1. Sytuacja przestrzenna i funkcjonalna.	20
V.2. Sytuacja społeczna.	25
V.2.1. Demografia	25
V.2.2. Wykształcenie	31
V.2.3. Standard życia	32
V.2.4. Aktywność zawodowa	33
V.2.5. Bezrobocie	36
V.3. Główne jednostki gospodarcze na terenie rewitalizowanym.	38
V.4. Turystyka jako podstawowyw przemysł Miasta Zakopane i obszaru rewitalizowanego.	52
V.5. Instytucje i organizacje, działające w sferze społecznej (przedszkola, światlice , kluby sportowe).	55
V.6. Główni pracodawcy - struktura i trendy rozwoju gospodarki w mieście i na obszarach objętych programem rewitalizacji.	57
V.7. Obszary chronione.	61
V.8. Stan infrastruktury technicznej na obszarze przewidzianym do rewitalizacji.	62
V.8.1. Energia elektryczna	62
V.8.2. Sieć ciepłownicza	62
V.8.3. Infrastruktura drogowa i kolejowa	62
V.8.4. Komunikacja zbiorowa	63
V.8.5. Sieć gazowa	64
VI. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA.	65
VII. ANALIZA SWOT.	68
VIII. OKREŚLENIE KLUCZOWYCH PROBLEMÓW I ICH SKUTKÓW DLA OBSZARÓW PRZEWIDZIANYCH DO REWITALIZACJI.	70
IX. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW, DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.	74
X. PLANOWANE ZADANIA NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM.	76
X.1. Wykaz zadań do realizacji w ramach LPR.	76
X.2. Plan finansowy LPR.	80
X.3. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji.	81
XI. INSTRUMENTY WDRAŻANIA PROGRAMU I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.	82

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność miasta Zakopane.....	25
Tabela 2. Przyrost naturalny	26
Tabela 3. Ludność – trendy obszaru rewitalizowanego.....	27
Tabela 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym	28
Tabela 5. Podział ze względu na płeć	29
Tabela 6. Saldo migracji	29
Tabela 7. Zameldowania na stałe w Gminie Miasta Zakopane.....	30
Tabela 8. Poziom wykształcenia w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.	31
Tabela 9. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Miasta Zakopane.	32
Tabela 10. Struktura zatrudnienia według sektorów w 2005 r.	33
Tabela 11. Podmioty zatrudniające (w procentach)	34
Tabela 12. Aktywność zawodowa Gminy Miasta Zakopane i obszaru rewitalizowanego	34
Tabela 13. Aktywność gospodarcza Gminy Miasto Zakopane i obszaru rewitalizacji.....	35
Tabela 14. Stopa bezrobocia w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.	36
Tabela 15. Dynamika zmian liczby bezrobotnych wg wieku (2005-2007).....	36
Tabela 16. Grupy zawodowe najmocniej zagrożone bezrobociem.	37
Tabela 17. Główne jednostki gospodarcze na obszarze rewitalizowanym.	38
Tabela 18. Turystyka na obszarze Zakopanego.	53
Tabela 19. Turystyka na obszarze Zakopanego.	54
Tabela 20. Turystyka na obszarze Zakopanego.	54
Tabela 21. Udzielone noclegi – dynamika wzrostu.	61
Tabela 22 . Analiza SWOT.....	68
Tabela 23. Kluczowe problemy w obszarze rewitalizacji.	70
Tabela 24. Wykaz zadań do realizacji w ramach LPR.	76
Tabela 25. Plan finansowy programu rewitalizacji.....	80
Tabela 26. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji.....	81

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Założenia i planowane efekty rewitalizacji.....	12
Rysunek 2. Obszar rewitalizacji.	14
Rysunek 3. Demografia	26
Rysunek 4. Przyrost naturalny	26
Rysunek 5. Demografia – trendy dla obszaru rewitalizowanego.....	27
Rysunek 6. Podział wiekowy ludności.	28
Rysunek 7. Podział ludności ze względu na płeć	29
Rysunek 8. Saldo migracji.....	30
Rysunek 9. Zameldowania na stałe w Gminie Miasta Zakopane.	31
Rysunek 10. Poziom wykształcenia w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym	32
Rysunek 11. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Miasta Zakopane.	33
Rysunek 12. Aktywność zawodowa Gminy Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.	35
Rysunek 13. Stopa bezrobocia w Zakopanem i na obszarze rewitalizowanym.	36
Rysunek 14. Korzystający z noclegów w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.	53
Rysunek 15. Udzielone noclegi w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze Rewitalizowanym	54
Rysunek 16. Granice stref ochrony konserwatorskiej Równi Krupowej.	61

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIASTA ZAKOPANE – OBSZAR ZAKOPANE CENTRUM

Lokalizacja:	Gmina Miasto Zakopane
Obszar:	122,22 ha (3,4 % obszaru miejskiego gminy miasta Zakopane)
Liczba mieszkańców:	9.600 osób (35,4% obszaru miejskiego gminy miasta Zakopane)
Operator programu:	Gmina Miasto Zakopane

I. STRESZCZENIE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIASTA ZAKOPANE – OBSZAR ZAKOPANE CENTRUM opracowany został przez Gminę Miasta Zakopane i realizowany będzie przez Gminę Miasta Zakopane, Powiat Tatrzański oraz podmioty publiczne i prywatne na przestrzeni lat 2009 – 2023.

Wytypowany w wyniku analiz społecznych i obszarowych, przy szerokiej konsultacji społecznej, obszar obejmuje centralną część miasta, w której skoncentrowana jest większość funkcji publicznych i usługowych, w tym najważniejsze placówki administracyjne. Obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 122,22 ha, co stanowi 3,4% obszaru miejskiego Zakopanego, na którym mieszka 9.600 osób (35,4% obszaru miejskiego Zakopanego) a przemieszcza się prawie 3 mln turystów rocznie. Jest to najbardziej zaludniony obszar miasta.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Zakopane jest wytworzenie:

Przyjaznej przestrzeni, pozwalającej na poprawę standardów życia mieszkańców miasta i przebywających w nim turystów oraz wzrost aktywności gospodarczej obszaru.

Efektem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie:

- Przyjazna i uporządkowana przestrzeń dla życia i prowadzenia działalności gospodarczej.
- Przestrzeń pozwalająca na współistnienie różnorodnych form urbanistycznych i funkcjonalnych, wpisanych w tradycję i odrębność kulturową.
- Wysoka jakość środowiska naturalnego.
- Wysoka jakość usług turystycznych i promocji miasta, w wyniku czego Zakopane stanie się ośrodkiem sportu i rekreacji, z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną na wysokim poziomie i ofertą turystyczną skierowaną do szerokiej grupy docelowej.

II. WSTĘP-GENEZA

Rewitalizacja to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Obejmuje ona kompleksowe działania techniczne, społeczne i ekonomiczne mające na celu przywrócenie dawnej świetności lub nadanie nowych funkcji oraz zapewnienie rozwoju określonego obszaru. Do istotnych, pozytywnych wyznaczników koncepcji rozwiązywania sytuacji kryzysowych poprzez rewitalizację należą: zachowanie walorów historycznych danego obszaru, podkreślenie jego unikalności i kolorytu lokalnego, działanie w zgodzie z potrzebami i wartościami danej społeczności, przy jej aktywnym udziale w przygotowaniu i realizacji programów rewitalizacji. Wspólne inicjatywy i działania władz lokalnych i mieszkańców, instytucji zlokalizowanych na danym terenie oraz innych zainteresowanych partnerów, pozwalają na osiągnięcie większych efektów rzeczowych oraz większą akceptację społeczności lokalnej. Prowadzi to do rozkwitu społeczno-kulturalnego i gospodarczego rewitalizowanego obszaru i całego miasta.

Termin „rewitalizacja” oznacza powtórne przywrócenie do życia, czy też przydanie życia czemuś, czemu witalności brakuje. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych – jak np. remonty – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych.

Rewitalizacja miasta Zakopane – najsłynniejszego i najbardziej obleganego przez turystów miasta w Polsce obejmować powinna stworzenie - na bazie istniejącej infrastruktury - nowoczesnej przestrzeni, przyjaznej dla mieszkańców, pozwalającej na wzmocnienie funkcji miejsca jako obszaru aktywności gospodarczej w dziedzinie turystyki. Jedynie wspólne traktowanie tych dwóch postulatów pozwoli na rewitalizację obszaru jako techniczną formę wzmocnienia przestrzeni dla wypełniania funkcji społecznych. Stąd dla prawidłowego prowadzenia procesu odnowy należy wskazać na kluczowe obszary, pełniące w

strukturze Zakopanego na tyle istotną rolę, by ich wzmocnienie przełożyło się na wzrost szans rozwojowych całego miasta. Mamy wówczas szansę nie tylko na stworzenie układu synergicznego ale również na rozłożoną w czasie reakcję zwrotną. Dla dalszych prac, w tym dla procesu konsultacji społecznych, stworzono założenia wstępne, pozwalające na ukierunkowane działania planistyczne, mające w perspektywie określić zakres obszaru rewitalizowanego.

Wstępne założenia dla określenia zasięgu obszaru rewitalizacji.

- Znaczący wpływ obszaru na funkcjonowanie całego miasta, co pozwoli na uzyskanie podwójnego efektu rewitalizacji;
- Nagromadzenie placówek, instytucji oraz przedsiębiorstw wpływających na działalność całego organizmu miejskiego, co pozwoli na wzmocnienie nie tylko rozwoju obszaru rewitalizowanego, ale również zwiększenie standardów życia na obszarze całego miasta;
- Wysoki stopień gęstości zaludnienia dla uzyskania znaczącego wpływu społecznego;
- Zróżnicowanie urbanistyczne obszaru dla równomiernego rozłożenia efektów rewitalizacji;
- Znaczny stopień degradacji obszaru;
- Zidentyfikowane i znaczące problemy społeczne.

III. ZASADY KONSTRUKCJI LOKALNEGO PLANU REWITALIZACJI.

Do prac nad lokalnym planem rewitalizacji dla miasta Zakopane przystąpiono 15 maja 2008 roku poprzez powołanie przez Burmistrza Miasta Zakopane osoby odpowiedzialnej za przygotowanie procedury konstrukcji planu oraz opracowania ścieżki pozwalającej na jego przyjęcie.

Efektem jej pracy było opracowanie harmonogramu działań, niezbędnych do prawidłowego przygotowania dokumentu, w tym przeprowadzenia konsultacji społecznych.

W fazie przedplanistycznej przeprowadzono konsultacje międzywydziałowe w ramach Urzędu Miasta Zakopane, w wyniku których przygotowano 3 mapy miasta Zakopane z naniesionymi danymi społecznymi, przestrzennymi i urbanistycznymi:

Mapa nr 1 – zawierająca dane na temat stanu społecznego, w tym określająca:

- liczbę ludności przypadającą na 1 km²;
- dane dotyczące udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej licznie ludności;
- liczbę placówek publicznych przypadających na 1 km²;
- liczbę zarejestrowanych (wg zadeklarowanego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej) podmiotów gospodarczych przypadających na 1 km²;
- wskaźnik bezrobocia.

Mapa nr 2 – zawierająca dane urbanistyczne, w tym określająca:

- podział obszarów pod względem rodzaju zainwestowania;
- obszary o zdegradowanej tkance urbanistycznej i zdekapitalizowanych obiektach publicznych.

Mapa nr 3 – będąca zwięzłą graficzną prezentacją obowiązującego studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wykonana dokumentacja wraz z opisem została poddana konsultacjom społecznym. Sumarycznie, w okresie przygotowawczym, przeprowadzono 4 tury konsultacji, obejmujących następujące grupy społeczno-zawodowe:

- pracownicy Urzędu Miasta Zakopane oraz podległych placówek (konsultacje zamknięte);
- środowisko przedsiębiorców (konsultacje zamknięte);
- środowisko twórców kultury (konsultacje zamknięte);
- mieszkańcy miasta (konsultacje otwarte – 3 spotkania władz miasta z mieszkańcami różnych dzielnic miasta).

Biorąc pod uwagę uzyskane w wyniku konsultacji społecznych sugestie i postulaty, w tym deklarowane zgody mieszkańców na realizację zadań rewitalizacyjnych na obszarze ich zamieszkania, wyłoniona w przetargu firma konsultingowa przystąpiła do sporządzenia dokumentu, który przed przedłożeniem Radzie Miasta Zakopane do zatwierdzenia będzie poddany konsultacjom na szczeblu Urzędu Miasta Zakopane.

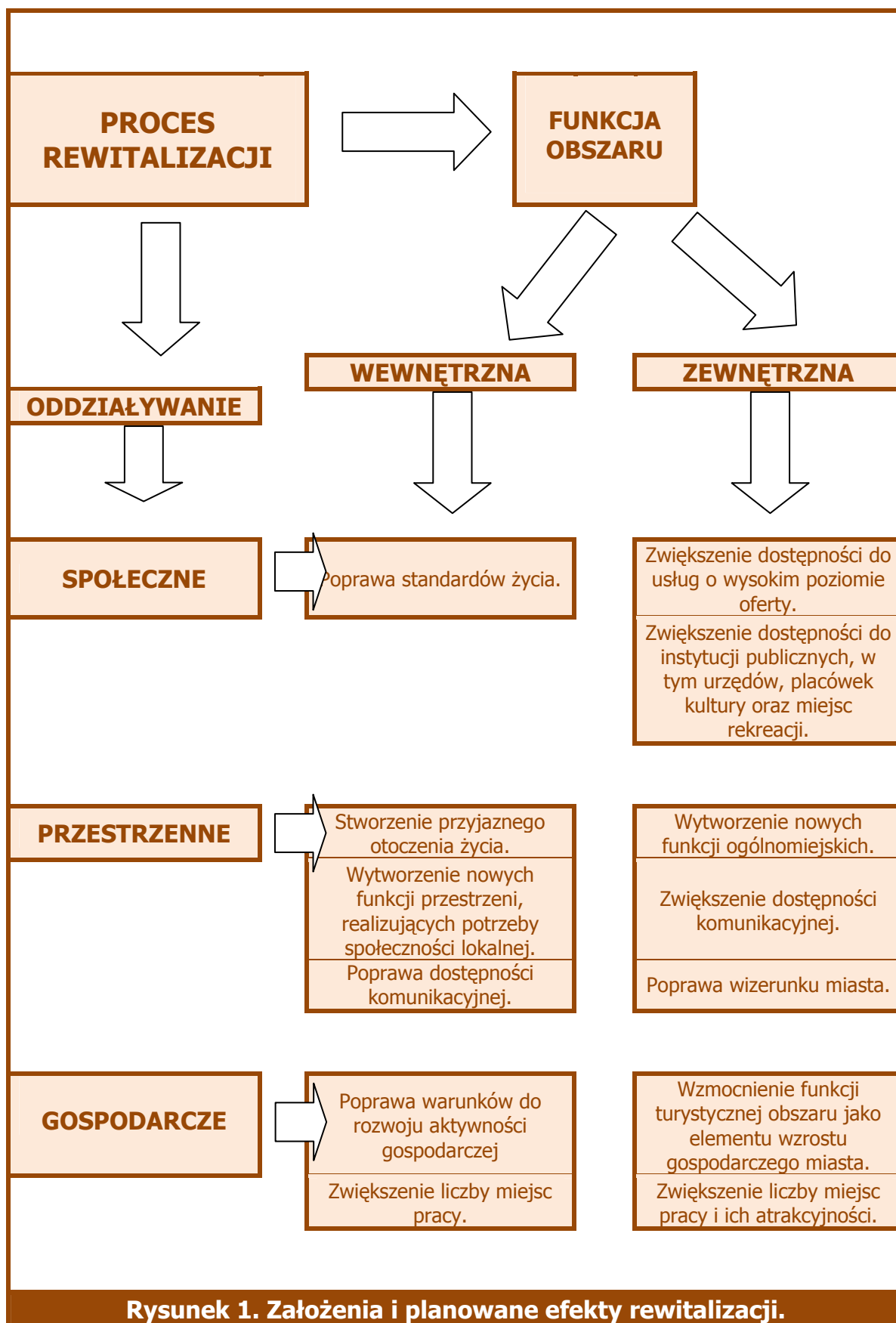
IV. OKREŚLENIE OBSZARU REWITALIZACJI.

IV.1. Założenia i efekty rewitalizacji.

Przystępując do określenia obszaru rewitalizacji, obok wyników konsultacji społecznych, przyjęto następujące założenia:

1. komplementarność działania;
2. oddziaływanie w zakresie obszaru rewitalizowanego i ogólnomiejskim;
3. wpływ na znaczne grupy społeczne w układzie obszaru rewitalizowanego i ogólnomiejskim;
4. wpływ na aktywność gospodarczą w układzie obszaru rewitalizowanego i ogólnomiejskim;
5. stan przestrzenny obszaru wymagający interwencji;
6. wielopłaszczyznowe oddziaływanie procesu rewitalizacji.

Powyższe założenia i efekty rewitalizacji zostały przedstawione w postaci grafu.

Wielkość i lokalizację obszaru objętego rewitalizacją określono na podstawie wyników konsultacji społecznych, przedstawionych w pkt. III oraz po przeprowadzeniu analiz obszarowych, których podstawą były przedstawione wyżej oczekiwane efekty rewitalizacji. Ostatecznie wskazano, jako najpełniej odpowiadające oczekiwaniom społecznym oraz założeniom i efektom OBSZAR CENTRUM MIASTA ZAKOPANE, który winien zostać poddany rewitalizacji.

Obszar przewidziany do rewitalizacji objęty jest Uchwałą Nr XXVII/349/2008 Rady Miasta Zakopane z dnia 31 lipca 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gdzie w uzasadnieniu napisano:

„Obszar objęty przedmiotowym opracowaniem jest bardzo ważny dla kształtowania ładu przestrzennego w Zakopanem. Obszar śródmiejski jest wizytówką miasta i miejscem przebywania większości przyjezdnych. Śródmieście pełni też rolę miastotwórczą oraz pełni funkcje bez których miasto nie mogłoby istnieć. Atrakcyjność centrum wpływa na atrakcyjność miasta, a więc właśnie centrum powinno rozwijać się najdynamiczniej i najintensywniej podnosząc jednocześnie jakość i asortyment usług. Należy rewitalizować zaniedbaną zabudowę i otoczenie potoków płynących przez miasto, tworzyć przestrzeń publiczną wysokiej jakości, likwidować budynki szpecące miasto, których na terenie objętym planem nie brakuje, a w ich miejsce przewidywać budynki na miarę XXI wieku z pełną ofertą usług nie tylko dla turystów, ale też dla stałych mieszkańców”.

Mapę obszaru rewitalizowanego zamieszczono poniżej.

Granice obszaru rewitalizowanego:

Od strony północnej linia wyznaczająca granice obszaru biegnie:

- ulicą Szymony i ulicą Nowotarską;

Od strony zachodniej linia wyznaczająca granice obszaru biegnie:

- potokiem Młyniska;

Od strony południowej linia wyznaczająca granice obszaru biegnie:

- ulicą Tetmajera i ulicą Witkiewicza;

Od strony wschodniej linia wyznaczająca granice obszaru biegnie:

- ulicą Jagiellońską, ulicą Chramcówki i ulicą Szymony.

IV.3. Podstawa merytoryczna wyboru obszaru rewitalizowanego.

Podstawa merytoryczna wyboru obszaru rewitalizowanego związana jest ze strategicznym określeniem funkcji miasta i jego perspektyw rozwojowych. Najpełniej wykazała to analiza wyników konsultacji społecznych, która, obok charakterystyki stanu obecnego, pozwoliła na określenie społecznych oczekiwań dotyczących przyszłości miasta. Zdaniem ankietowanych należy utrzymać charakter turystyczny Zakopanego. Podstawowym zaś działaniem ma być wzmocnienie infrastrukturalne jego oferty, której siła jest wprost proporcjonalna do oczekiwanych efektów ekonomicznych. Wskazano na ubogość infrastruktury komunalnej, która powinna wzmacniać obraz miasta jako ośrodka turystycznego i dawać możliwości do tworzenia dodatkowych usług i nowych produktów turystycznych, a za negatywne oddziaływanie infrastruktury komunalnej na poziom oferty turystycznej wymieniono m.in. brak publicznych miejsc rekreacyjnych, w tym parków.

Podstawą do typowania zakresu obszaru było:

- dostępność obszaru z uwagi na jego stany własnościowe oraz zainteresowanie właścicieli do współuczestniczenia w rewitalizacji,

- charakter zagospodarowania obszaru i jego wpływ na ekosystem miasta;
- dostępność obszarów w ramach naturalnych ciągów turystycznych miasta;
- wpływ na więcej niż jedną grupę docelową.

W wyniku analizy wskazano teren zlokalizowany w centrum miasta Zakopane, rozciągający się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, którego granice pokazano na rys nr 1.

Charakteryzuje się on:

- spójnością – zabudowa na terenie obszaru rewitalizacji jest zwarta i koncentruje się wzdłuż ulic;
- różnorodnością – występuje na nim zabudowa mieszkaniowa, w tym wielorodzinna typu blokowego oraz obiekty użytkowe w tym budynki infrastruktury turystycznej takie jak: domy wypoczynkowe, pensjonaty, hotele, restauracje, infrastruktury przemysłowej - magazyny, warsztaty, obiekty publiczne. Na obszarze rewitalizowanym zlokalizowane są ważne obiekty użyteczności publicznej: Urząd Gminy Miasta Zakopane, Starostwo Powiatowe, Instytut Meteorologii, Teatr im. Witkiewicza, a także szkoły, przedszkola. Istotnym dopełnieniem obszaru są największe w mieście Zakopane tereny zielone, w tym Park Miejski im. Józefa Piłsudskiego, Zespół Parkowy Pierwszego Zakładu Klimatycznego Dr Andrzeja Chramca, Stadion Sportowy oraz Dolna i Górna Rówień Krupowa. Jest to kilkunastohektarowa łąka położona w centrum obszaru rewitalizacji. Odbywają się na niej liczne imprezy plenerowe, koncerty, festiwale;
- walorami architektonicznymi, które pokazują piękno kultury góralskiej;
- dobrą dostępnością z każdego miejsca miasta;
- dobrymi ciągami komunikacyjnymi;
- naturalnym zainteresowaniem miejscem mieszkańców i turystów.

IV.4. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji.

Rewitalizacja jest to połączenie działań o charakterze technicznym z programami ożywienia gospodarczego i przedsięwzięciami na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Obszar przewidziany do rewitalizacji stanowi ściśle centrum miasta Zakopanego. Jego zagospodarowanie oraz funkcje przestrzenne, społeczne i gospodarcze oddziałują w sposób zdecydowany na cały obszar miasta, podnosząc jego funkcję turystyczną i mieszkalną, mającą znaczący wpływ na standard życia jego obywateli. W obszarze tym, o dużym natężeniu zaludnienia (7869 osób/km²) i zróżnicowanym charakterze zagospodarowania skupiają się największe problemy obszaru, mające wpływ na trendy rozwojowe całego miasta, w szczególności:

- w sferze zagospodarowania przestrzennego - degradacja przestrzeni publicznej powodująca niekorzystne i utrwalane z roku na rok zmiany podstawowej historycznej i kulturowo wrośniętej w obszar tkanki miasta, co może spowodować nieodwracalne zmiany i zanik tradycyjnej zabudowy góralskiej, a przez to charakteru miasta,
- w sferze infrastruktury technicznej - nieuporządkowany układ komunikacyjny w ramach obszaru rewitalizowanego powodujący, przy rosnącym napływie turystów, wzrost zagrożenia komunikacyjnego i pogarszający się stan środowiska naturalnego,
- w sferze społecznej - niekorzystne trendy demograficzne, przekładające się na starzenie się społeczeństwa i stopniowe zmniejszanie się potencjału gospodarczego miasta.

Lokalny Plan Rewitalizacji ma - obok wytworzenia wieloletnich inwestycyjnych programów odnowy substancji miasta, a przez to poprawy standardów życia jego mieszkańców i wytworzenia nowej oferty gospodarczej - stworzyć mechanizmy rozwiązywania nabrzmiałych problemów.

IV.5. Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji jest wytworzenie:

Przyjaznej przestrzeni, pozwalającej na poprawę standardów życia mieszkańców miasta i przebywających w nim turystów oraz wzrost aktywności gospodarczej obszaru.

Celami cząstkowymi są:

- Poprawa jakości środowiska życia mieszkańców miasta, w tym mieszkańców obszaru rewitalizowanego poprzez:
  - rewitalizację istniejącej substancji obszaru z zachowaniem jego tradycyjnego charakteru i kulturowej odrębności;
  - renowację obszarów o znaczącym wpływie na funkcjonowanie całego miasta oraz infrastruktury społecznej i budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym i turystycznym;
  - wytworzenie nowych funkcji obszaru;
  - odnowę istniejącej substancji publicznej i prywatnej;
  - poprawę stanu środowiska naturalnego w wyniku wytworzenia nowych obszarów zielonych;
  - poprawę dostępności komunikacyjnej;
  - wytworzenie obszarów rekreacji i odpoczynku;
  - stworzenie właściwych warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju działalności kulturalnej, oświatowej i edukacyjnej.
- Poprawa zamożności społeczeństwa Zakopanego, w tym mieszkańców obszaru rewitalizowanego poprzez:
  - wzmocnienie istniejących i wytworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej;
  - poprawę jakości produktu turystycznego oferowanego przez miasto i zwiększenie w wyniku tego liczby turystów.

Efektem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie:

- Przyjazna i uporządkowana przestrzeń dla życia i prowadzenia działalności gospodarczej.
- Przestrzeń pozwalająca na współistnienie różnorodnych form urbanistycznych i funkcjonalnych wpisanych w tradycję i odrębność kulturową.
- Wysoka jakość środowiska naturalnego.
- Wysoka jakość usług turystycznych i promocji miasta, w wyniku czego Zakopane stanie się ośrodkiem sportu i rekreacji, z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną na wysokim poziomie i ofertą turystyczną skierowaną do szerokiej grupy docelowej.

V. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA OBSZARZE PODDANYM REWITALIZACJI

Z uwagi, iż obszar rewitalizowany jest zlokalizowany w centrum miasta i funkcjonuje razem z nim jako jeden organizm, charakterystykę obszaru poddanego rewitalizacji oparto na analizie sytuacji społeczno-gospodarczej całego miasta Zakopane, biorąc przy tym pod uwagę specyfikę obszaru rewitalizowanego i jego oddziaływanie na pozostałą część układu miejskiego.

V.1. Sytuacja przestrzenna i funkcjonalna.

Gmina Miasta Zakopane jest centralną częścią Powiatu Tatrzańskiego. Graniczy od południa ze Słowacją oraz gminą Bukowina Tatrzańska, od zachodu z gminą Kościelisko natomiast od północy i wschodu z gminą Poronin. Położona jest na wysokości od ok. 740 do ok. 1000 m n.p.m. zajmując obszar 84 km² (35,6 km² bez obszaru Tatrzańskiego Parku Narodowego), który zamieszkiwany jest przez 27 085 osoby (stan na dzień 31 grudnia 2007), co stanowi niemal 42 % ludności powiatu. Gęstość zaludnienia w Gminie Miasta Zakopane wynosi 322 osób na km², przy średniej dla powiatu Tatrzańskiego 139 osób/km². Ponad 57% powierzchni miasta (48,4 km²) jest objętych ochroną w ramach Tatrzańskiego Parku Narodowego (TPN).

Obszar rewitalizowany znajduje się w centrum miasta Zakopane, na wysokości około 840 m. n.p.m. Zajmuje on powierzchnię 122,22 ha, co stanowi 3,4% powierzchni miasta. Ludność zamieszkująca teren - 9600 osób stanowi 35,4% mieszkańców miasta Zakopane.

Pod względem zurbanizowania w obszarze rewitalizowanym znajdują się tereny:

- rolne – niezabudowane (ok. 12,5% obszaru) – jest to Rówień Krupowa, łąka rozpościerająca się w samym sercu miasta, wpisana na listę zabytków

pod numerem A-745 z datą 23 stycznia 2001 r. i jest objęta ochroną konserwatorską; leży na wysokości 800 m n.p.m. między ulicami Nowotarską, Sienkiewicza, Witkiewicza i 3 Maja.

- rolne – zabudowane, które obejmują w szczególności dwa zaniedbane parki, wymagające gruntownej przebudowy i modernizacji (ok. 0,08% obszaru):
  1. Zespół Parkowy Pierwszego Zakładu Klimatycznego Dr. Andrzeja Chramca, zlokalizowany pomiędzy ulicami Chramcówki i Szymony. Teren ten stanowi pozostałość parku zdrojowego otaczającego sanatorium im. Dr Andrzeja Chramca. Po dziś dzień zachował się jeden pawilon w konstrukcji drewnianej - dom „Pod Matką Boską”, wybudowany w latach 1897-1898. Kolejni właściciele parku przekształcili go w kompozycję, która skupiała się przede wszystkim na jego walorach użytkowych, zapominając o estetyce. Ponadto brak wpisania parku do rejestru zabytków przyczynił się do dalszej dewastacji tego miejsca.
  2. Park Miejski o powierzchni 22.140 m² im. Józefa Piłsudskiego położony przy ulicy Grunwaldzkiej. Jest to park publiczny o charakterze sportowym i spacerowym. Teren parku jest zagospodarowany jako zieleniec miejski z usytuowanymi dwoma kortami tenisowymi. W środkowej części Parku znajduje się Pomnik Grunwaldzki i przepływający potok Czarny.

Na północ od parku znajduje się Plac Niepodległości (5 860 m²). Stanowi on otwartą przestrzeń o niewielkim spadku, w centralnej części wyniesioną i wypoziomowaną. W części tej znajduje się zieleniec oraz utwardzony plac wykorzystywany jako miejsce imprez plenerowych. Wokół placu przebiega ciąg komunikacyjny, wykorzystywany częściowo jako parking. Wzdłuż południowo-zachodniej części Placu znajduje się koryto Potoku Czarny oraz pergola o słupach murowanych, wykończonych kamieniem z drewnianymi elementami łączącymi.
- mieszkaniowe – w większości o zabudowie mieszkalnej wielorodzinnej, w tym typu blokowego oraz niewielkich obszarach zabudowy jednorodzinnej

wolnostojącej, z obszarami przeznaczonymi pod działalność publiczną, w tym administracyjną.

Na obszarze tym zlokalizowane są:

- obiekty administracji publicznej i placówki administracyjne, w tym m.in.:
  - Sąd Rejonowy,
  - Prokuratura Rejonowa,
  - Urząd Skarbowy,
  - Starostwo Powiatowe,
  - Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
  - Powiatowy Rzecznik Konsumentów,
  - Powiatowy Zespół Uzgadniania Dokumentacji Projektowej,
  - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
  - Urząd Gminy Miasta Zakopane,
  - Straż Miejska,
  - Urząd Stanu Cywilnego.
- Placówki edukacyjne, w tym m.in.:
  - Przedszkole nr 7 im. K. Przerwy-Tetmajera,
  - Szkoła Podstawowa nr 5,
  - Gimnazjum nr 1,
  - Gimnazjum nr 2,
  - Gimnazjum Specjalne,
  - Zespół Państwowych Szkół Artystycznych,
  - Zespół Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego,
  - Prywatne Technikum Hotelarskie,
  - Zespół Szkół Ogólnokształcących,
  - Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego,
  - "English Academy" Szkoła Języka Angielskiego.
- Placówki kulturalne i sportowe, w tym m.in.:

- Teatr im. St. Witkiewicza,
- Muzeum Tatrzańskie Oddział Muzeum Kornela Makuszyńskiego,
- Muzeum Tatrzańskie im. T. Chałubińskiego,
- Stadion Sportowy.
- Związki i stowarzyszenia, w tym m.in.:
  - Związek Podhalań,
  - Tatrzańska Izba Gospodarcza,
  - Kongregacja Kupiecka,
  - "Lider" Stowarzyszenie Europejskich Przewodników Górskich
  - Podhalańskie Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum Jezusa Miłosiernego.
- Instytucje publiczne, w tym m.in.:
  - Tatrzańska Agencja Rozwoju Promocji i Kultury,
  - Biuro Promocji Zakopanego,
  - Centrum Informacji Turystycznej,
  - Biblioteka Publiczna,
  - Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny,
  - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Stacja Hydrologiczno-Meteorologiczna.
- Obiekty przemysłowe, w tym w szczególności magazyny i hurtownie, zlokalizowane w obszarze pomiędzy ulicami: Chramcówki, Szymony i Do Samków, w pobliżu dworca i węzła kolejowego.

Zabudowa na terenie rewitalizowanym jest zróżnicowana:

- obszar pomiędzy ulicami Chramcówki, Szymony i Do Samków to teren w większości zabudowy mieszkaniowej, w tym budownictwa blokowego wielorodzinnego. W części obszaru występuje budownictwo jednorodzinne niskie w układzie wolnostojącym oraz budownictwo przemysłowe

- (magazyny i hurtownie). Na terenie zlokalizowane są budynki użyteczności publicznej (Starostwo Tatrzańskie, teatr, kościół, urząd skarbowy);
- obszar między ulicami Chramcówki, Nowotarska i Gimnazjalna: zabudowa mieszkalna jednorodzinna i wielorodzinna oraz usługowa (handel, pensjonaty). Zabudowa wolnostojąca;
  - obszar między ulicami Nowotarską, Sienkiewicza, Witkiewicza i 3 Maja – to Rówień Krupowa – łąka w środku miasta, w większości teren niezabudowany, podzielony jest na Górną i Dolną Rówień Krupową. Na obszarze tym występują duże kompleksy zieleni urządzonej; leży na wysokości 800 m n.p.m., w styczniu 2001 r. została wpisana do rejestru zabytków;
  - ulica Kościuszki przy której znajduje się budynek użyteczności publicznej (Urząd Miasta Zakopane): dominuje zabudowa usługowa, zwarta (handel, gastronomia, hotelarstwo);
  - ulica Sienkiewicza: głównie zabudowa mieszkaniowa i usługowa (pensjonaty), w dolnej części ulicy (od ulicy Nowotarskiej) znajduje się osiedle mieszkaniowe wielorodzinne oraz budynek użyteczności publicznej (Liceum Ogólnokształcące). Zabudowa wolnostojąca;
  - ulica Krupówki: zabudowa mieszkalna i usługowa, zwarta (handel, gastronomia, hotelarstwo);
  - obszar pomiędzy ul. Piłsudskiego, Tetmajera, Witkiewicza i Sienkiewicza - zabudowa mieszkalna głównie jednorodzinna oraz usługowa (pensjonaty, hotele). Zabudowa wolnostojąca;
  - obszar pomiędzy ulicami: Grunwaldzką, Tetmajera, Piłsudskiego i Krupówki - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa (pensjonaty, hotele, gastronomia, handel), na obszarze tym znajduje się Park Miejski i Plac Niepodległości. Zabudowa wolnostojąca;
  - obszar pomiędzy ulicą Grunwaldzką i Orkana; zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa (pensjonaty, hotele). W obszarze znajduje się teren sportowy – stadion miejski wraz z zapleczem oraz teren usług edukacyjnych -szkoła wraz z internatem;

- obszar pomiędzy ulicą Kościuszki, Aleją 3 Maja i ulicą Nowotarską: zabudowa mieszkaniowa zwarta jedno- i wielorodzinna oraz usługowa (hotele, biura). Obecne są budynki użyteczności publicznej takie jak: szkoła, przedszkole, dom kultury;
- obszar pomiędzy ulicami: Kościuszki, Jagiellońską i Sienkiewicza: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa (restauracje, pensjonaty, galeria).

Stosunki własnościowe gruntów na obszarze rewitalizowanym:

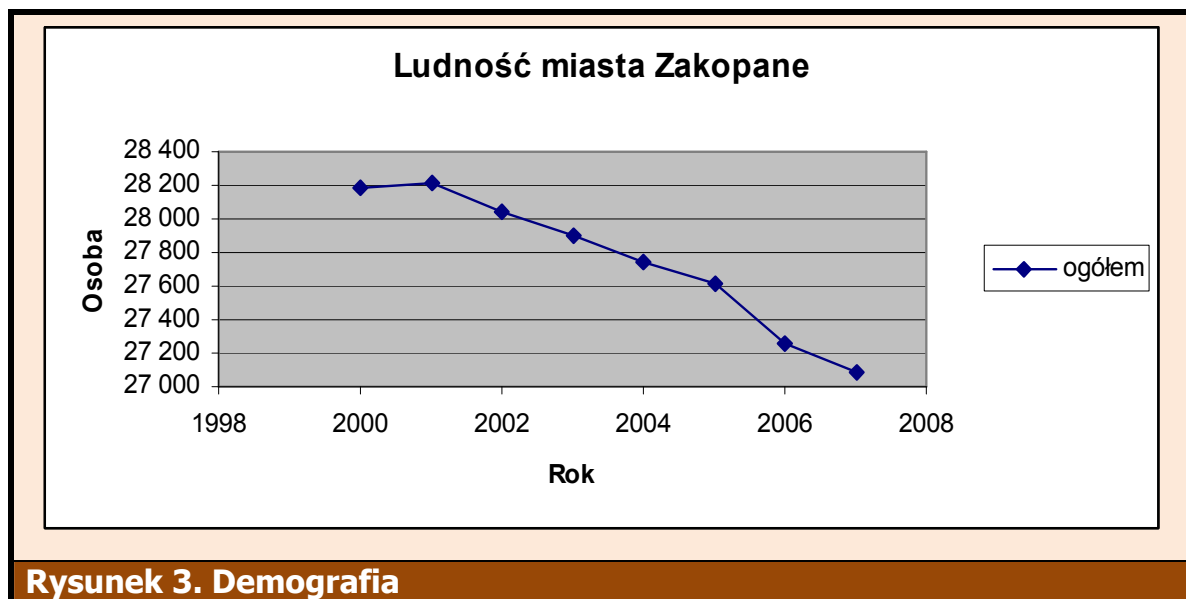
- Park Miejski im. Józefa Piłsudskiego - własność Gminy Miasta Zakopane,
- Plac Niepodległości - własność Gminy Miasta Zakopane,
- Stadion Miejski - własność Gminy Miasta Zakopane,
- Zespół Parkowy Pierwszego Zakładu Klimatycznego Dr Andrzeja Chramca - własność Skarbu Państwa w zarządzie Powiatu Tatrzańskiego,
- Dolna i Górna Równia Krupowa - większa jej część to własność Gminy Miasta Zakopane,
- drogi oraz ulice - własność Gminy Miasta Zakopane,
- pozostałe grunty - własność prywatna.

V.2. Sytuacja społeczna.

V.2.1. Demografia

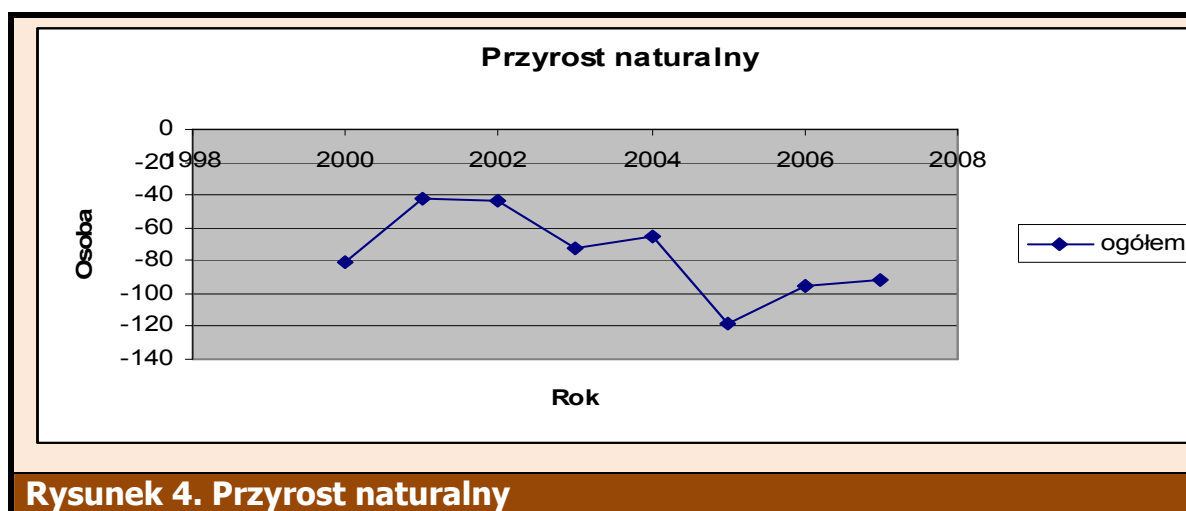
Ludność miasta Zakopane na koniec 2007 roku wynosiła 27 085 mieszkańców i na przestrzeni ostatnich 8 lat wykazuje ona tendencję malejącą, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Ludność miasta Zakopane								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
osoba	28 189	28 214	28 046	27 900	27 742	27 610	27 261	27 085
Dane GUS								

Przyrost naturalny w mieście Zakopane od kilku lat jest ujemny i w roku 2007, mimo nieznacznego obniżenia się dynamiki spadkowej w stosunku do roku 2005, w którym osiągnął wielkość minus 118 dalej jest wysoki, wynosząc minus 92.

Tabela 2. Przyrost naturalny								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
osoba	-81	-42	-43	-72	-65	-118	-95	-92
Dane GUS								

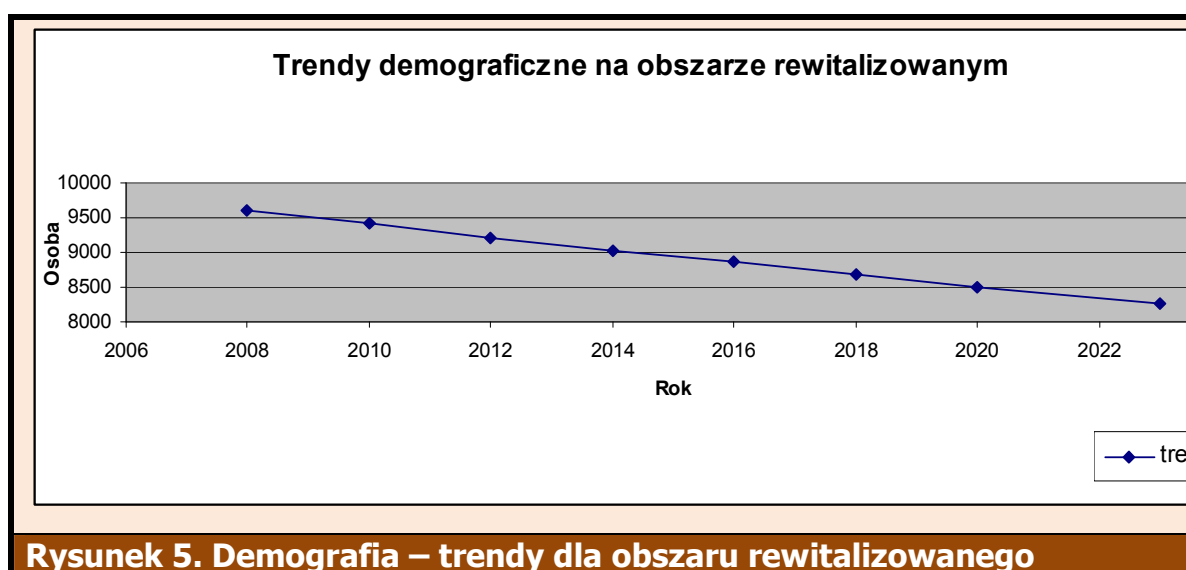

Trendy ogólnopolskie wskazują, iż prawdopodobne jest utrzymanie się ujemnej dynamiki wzrostu liczby ludności miasta.

Biorąc pod uwagę wskaźniki demograficzne wykonano analizę trendu dla stanu ludności w obszarze rewitalizowanym na najbliższe 15 lat (do roku 2023) przyjmując trendy jak dla miasta Zakopane.

Tabela 3. Ludność – trendy obszaru rewitalizowanego.								
Jednostka miary/Rok	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2023
osoba	9600	9409	9222	9038	8858	8682	8509	8257

Dane: obliczenia własne

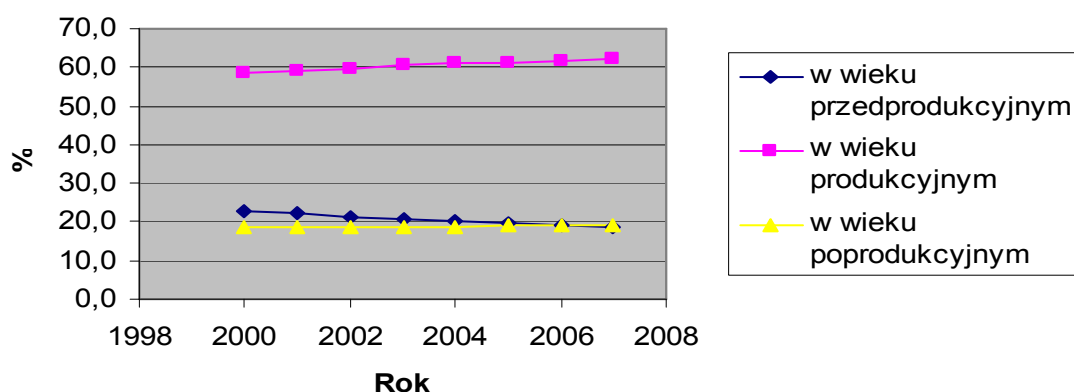
W niniejszym opracowaniu przyjęto dla obszaru rewitalizowanego podobny trend demograficzny jak dla całego miasta, co wynika z jego zbliżonej funkcji obszaru i podobnego charakteru społecznego jak całe miasto Zakopane. Wykazywany spadek liczby mieszkańców wiąże się z obniżeniem liczby urodzeń, co jest charakterystyczne dla całej Polski oraz z ujemnego trendu migracyjnego. Należy przy tym zwrócić uwagę na przyczyny wyjazdu młodych mieszkańców Zakopanego, wśród których przeważają wyjazdy krajowe. Jest to, w przeciwieństwie do wielu innych miejscowości w Polsce, trend związany z podnoszeniem swoich kwalifikacji i statusu materialnego ludzi z najbardziej zamożnych sfer miasta, czyli grup twórczych i najbardziej aktywnych.

Odzwierciedleniem powyżej scharakteryzowanej sytuacji demograficznej jest segmentacja ludności w grupach aktywności zawodowej. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek procentowego udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, utrzymywanie się trendu wzrostowego w grupie osób w wieku produkcyjnym, co jednak jest wynikiem wyżu demograficznego z lat 80 XX w i w najbliższej przyszłości należy spodziewać się odwrócenia trendu. Rośnie przy tym grupa osób w wieku poprodukcyjnym i należy spodziewać się wzmożenia trendu. Efektem jest prognozowane starzenie się społeczeństwa w obszarze rewitalizowanym.

Tabela 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
w wieku przedprodukcyjnym								
udział procentowy	23,0	22,4	21,5	20,7	20,1	19,8	19,0	18,7
w wieku produkcyjnym								
udział procentowy	58,4	59,0	59,7	60,5	61,0	61,3	61,9	62,0
w wieku poprodukcyjnym								
udział procentowy	18,5	18,6	18,8	18,8	18,9	19,0	19,1	19,3
Dane: GUS								

Podział wiekowy ludności miasta

Rysunek 6. Podział wiekowy ludności.

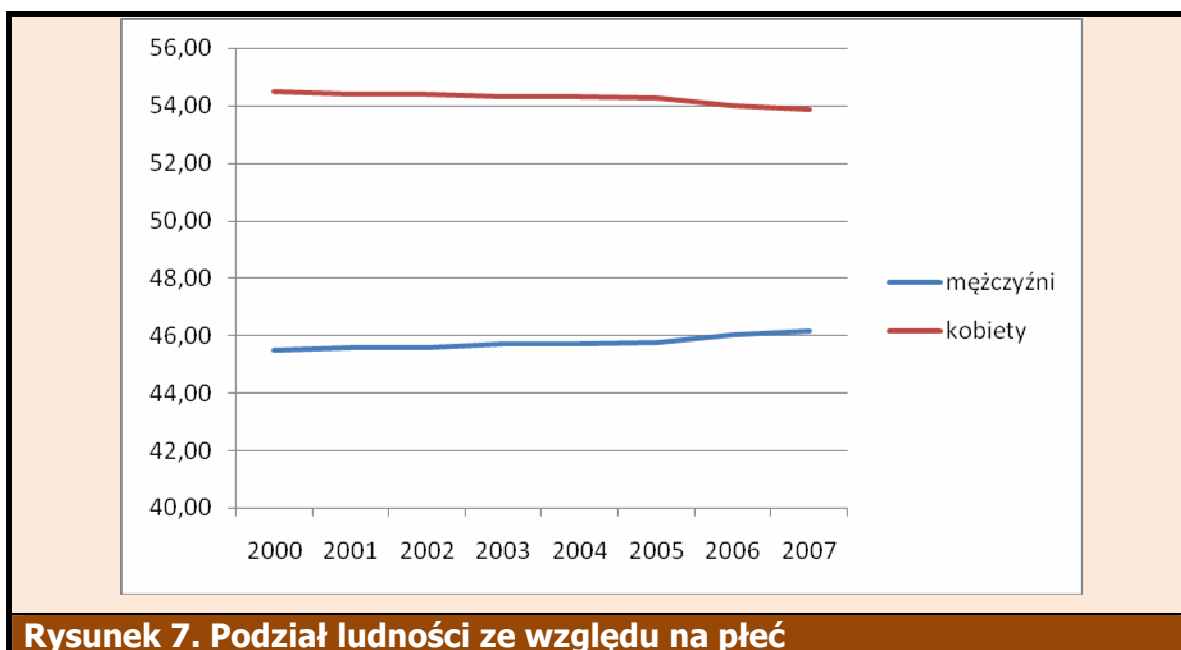
Dopełnieniem analizy społecznej jest podział mieszkańców Zakopanego wg płci, który wskazuje na znaczną przewagę liczby kobiet w stosunku do liczby

mężczyzn. W roku 2007 na 100 mężczyzn przypadało blisko 117 kobiet. Widoczny jest niewielki trend wyrównawczy.

Tabela 5. Podział ze względu na płeć

	Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
mężczyźni	%	45,51	45,58	45,60	45,71	45,71	45,74	46,01	46,14
kobiety	%	54,49	54,42	54,40	54,29	54,29	54,26	53,99	53,86

Dane: GUS

Rysunek 7. Podział ludności ze względu na płeć

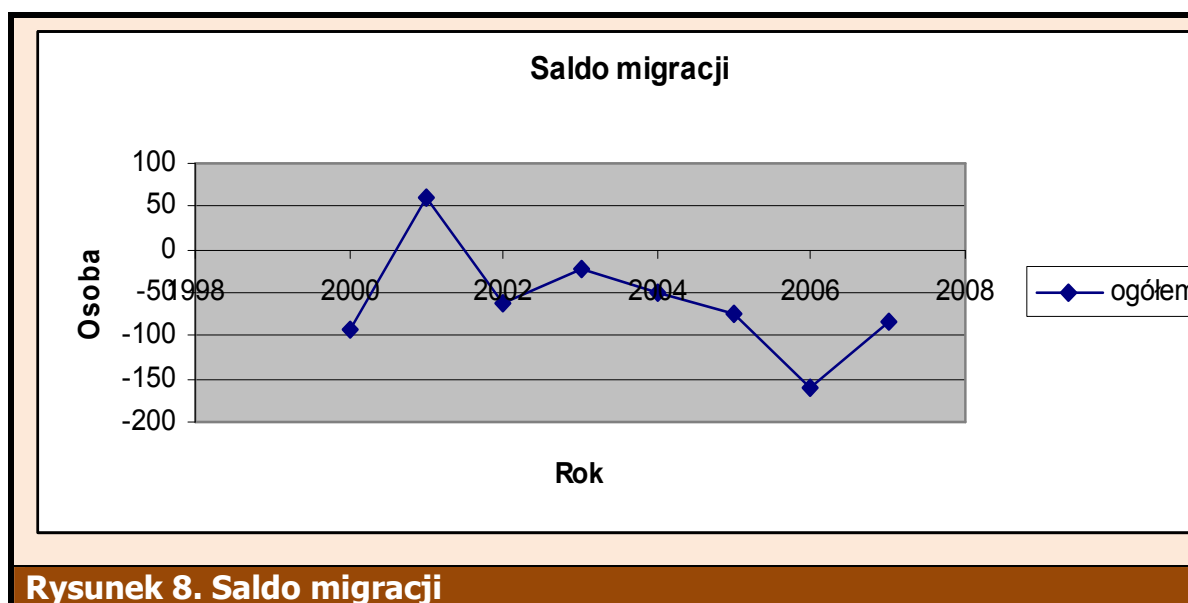
Na kształtowanie się liczby ludności znaczny wpływ ma ujemne saldo migracji (z wyjątkiem 2001 roku) na przestrzeni ostatnich ośmiu lat. Charakterystyczny jest przy tym fakt, iż kierunki migracji mieszkańców Zakopanego są krajowe, co pozwala sądzić, iż mają charakter trwałe. W 2006 roku saldo migracji w Zakopanem było ujemne i wyniosło aż 160.

Tabela 6. Saldo migracji

	Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
W ruchu wewnętrznym	osoba	-118	42	-86	-39	-85	-114	-139	-97
Zagranica	osoba	26	18	25	16	34	39	-21	14
Ogółem	osoba	-92	60	-61	-23	-51	-75	-160	-83

Dane: GUS

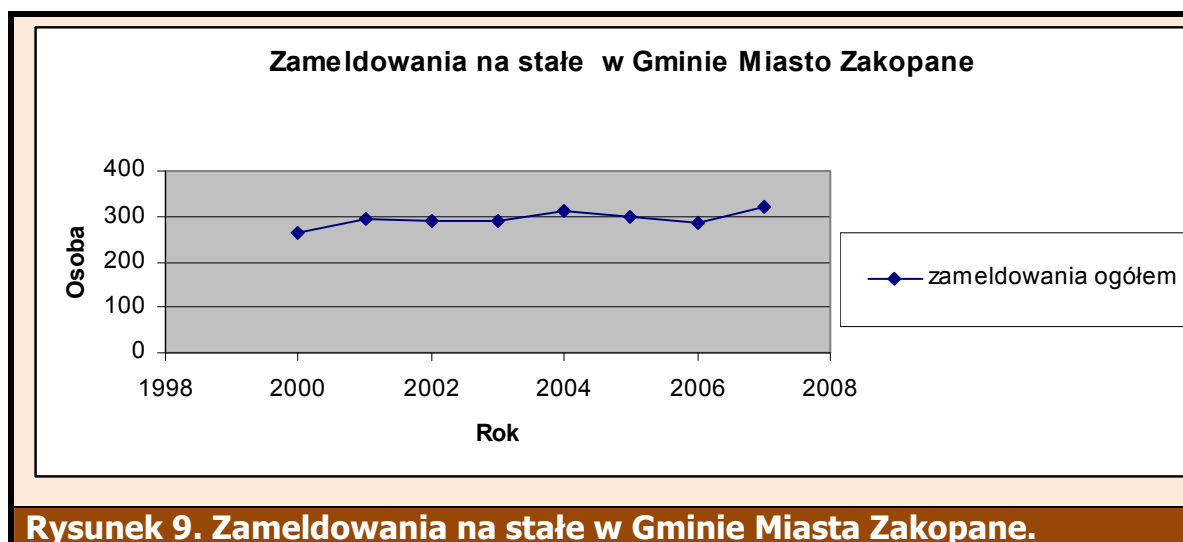
Najczęstszym miejscem migracji jest Kraków, prężny ośrodek kulturowy i studencki. Ludzie tam osiadający aklimatyzują się i raczej nie wrócą już w rodzinne strony. Jest to trend bardzo niekorzystny, powodujący trwały odpływ z miasta ludzi młodych, kreatywnych, którzy kiedyś powinni decydować o jego obliczu.

Równolegle widoczny jest stały wzrost liczby zameldowań na pobyt stały w Zakopanem osób spoza terenu Podhala. Do miasta przybywają ludzie z innych części kraju, którzy nie zawsze identyfikują się z kulturą góralską. W przyszłości ten trend może doprowadzić do niekorzystnych zmian kulturowych i trwałych zmian społecznych.

Tabela 7. Zameldowania na stałe w Gminie Miasta Zakopane.									
	Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	osoba	263	294	291	289	311	301	286	321

Dane; GUS

V.2.2. Wykształcenie

Tabela 8. Poziom wykształcenia w Gminie Miasto Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.	
Wykształcenie	Udział procentowy
wyższe	13,2
policealne	5,2
średnie	36
zasadnicze zawodowe	18,9
podstawowe ukończone	24,1
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	2,6

Dane: GUS

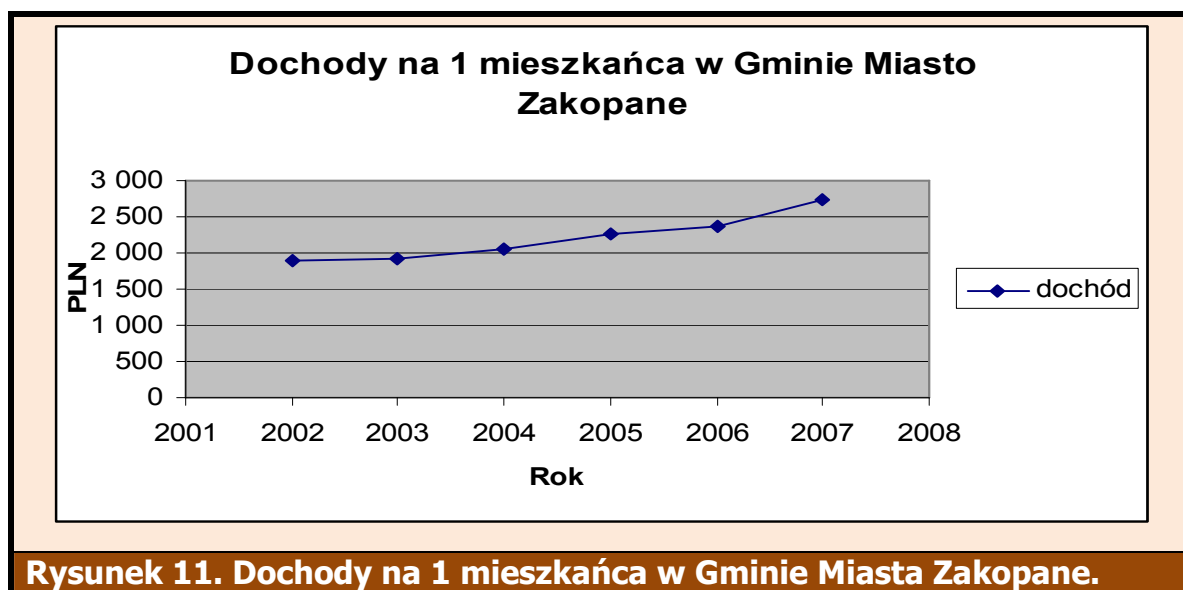
Poziom wykształcenia ludności jest stosunkowo wysoki. Blisko 40% społeczeństwa to osoby z wyższym i średnim wykształceniem. Osoby z wykształceniem zawodowym stanowią niecałe 20%, a z podstawowym 25% społeczeństwa. Jedynie 2,6% osób nie ukończyło żadnej szkoły.

V.2.3. Standard życia

Tabela 9. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Miasta Zakopane.							
	Jednostka miary/Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Gmina Miasta Zakopane	zł	1 893	1 917	2 041	2 254	2 367	2 733
Dane: GUS							

Dochody mieszkańców Zakopanego (2.733 zł w roku 2007) mają tendencję wzrostową i utrzymują się na poziomie zbliżonym do średniego dochodu w kraju (2.725 zł w roku 2007).

V.2.4. Aktywność zawodowa

Tabela 10. Struktura zatrudnienia według sektorów w 2005 r.		
Rolnictwo	Przemysł	Usługi
0,2%	11,8%	88%
Źródło: GUS		

Tabela pokazuje, że w obszarze rewitalizowanym dominuje sektor usługowy, w którym znajdują się główni pracodawcy. Daje on zatrudnienie blisko 90% mieszkańców. Prawie 25% to usługi hotelarskie i gastronomiczne czyli te, które związane są z rynkiem turystycznym. Handel i inne drobne usługi to kolejne 25%.

Tabela 11. Podmioty zatrudniające (w procentach)	
Nazwa sekcji	Udział %
Hotele i restauracje	24,8
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	23,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	12,6
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	9,0
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	7,7
Przetwórstwo przemysłowe	7,3
Budownictwo	5,6
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3,5
Edukacja	1,8
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1,7
Pośrednictwo finansowe	1,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	0,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0,2
Źródło: UM Zakopane	

Pod względem aktywności zawodowej mieszkańców miasta widoczny jest trend zniżkowy, czego nie można wiązać z obniżeniem się potencjału rynku pracy, a bardziej z rezygnacją współmałżonków z pracy najemnej na rzecz prowadzenia własnych rodzinnych przedsiębiorstw. Powyższe rozumowanie potwierdzają dane wskazujące na ciągły wzrost liczby podmiotów gospodarczych w mieście – tabela 13.

Tabela 12. Aktywność zawodowa Gminy Miasta Zakopane i obszaru rewitalizowanego .								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
% [osoby pracujące/ osoby w wieku produkcyjnym]	50,9	49,0	46,4	45,3	44,0	43,6	43,6	45,2
Dane: GUS								

Tabela 13. Aktywność gospodarcza Gminy Miasto Zakopane i obszaru rewitalizacji.

Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Jednostka gospodarcza	4 639	4 746	4 929	5 170	5 182	5 247	5 243	5 391
Jednostka gospodarcza /10 000	1 645	1 682	1 758	1 853	1 868	1 900	1 923	1 990

Dane: GUS

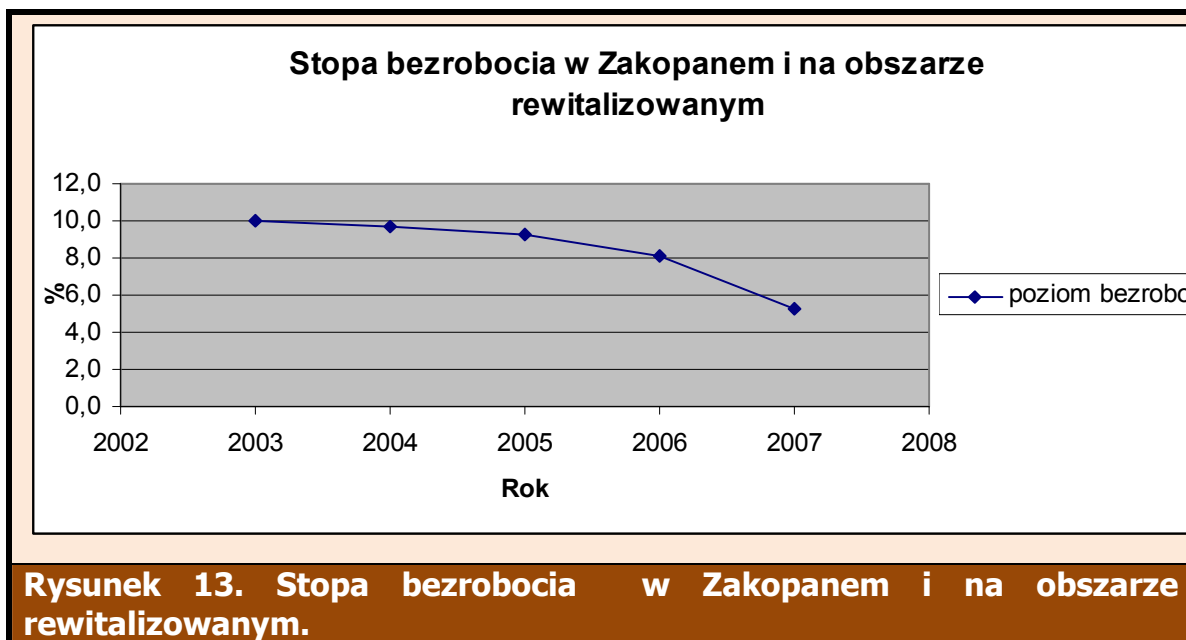
Aktywność gospodarcza na obszarze Zakopanego ma tendencję wzrostową. W 2007 roku zarejestrowano 1 990 jednostek gospodarczych na 10 tys. osób. Dla porównania, w woj. Małopolskim na 10 tys. osób przypada niespełna 900 jednostek gospodarczych. Przeważająca liczba jednostek gospodarczych zlokalizowana jest w sektorze usług rynkowych. Rozwój przedsiębiorczości idzie w parze z obniżeniem się stopy bezrobocia, która w roku 2007 osiągnęła poziom 5,2%, co jest wskaźnikiem zadawalającym i wskazującym na dużą pojemność rynku pracy.

V.2.5. Bezrobocie

Tabela 14. Stopa bezrobocia w Gminie Miasta Zakopane i na obszarze rewitalizowanym.

Jednostka miary/Rok	2003	2004	2005	2006	2007
%	10,0	9,7	9,3	8,1	5,2

Dane; GUS

Stopa bezrobocia wyraźnie spada i obecnie nie ma praktycznie wpływu na poziom potencjału gospodarczego miasta. Widoczna jest duża dynamika poszerzania się rynku pracy, w szczególności dla osób młodych (tabela 15).

Tabela 15. Dynamika zmian liczby bezrobotnych wg wieku (2005-2007)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Dynamika 2007:2005
18-24	768	585	395	-48,57%
25-34	826	712	506	-38,74%
35-44	644	571	366	-43,17%
45-54	783	701	507	-35,25%
pow. 55	234	229	201	-14,10%
Ogółem	3255	2798	1975	-39,32%

Dane: PUP Zakopane

Na zachodzące w przeciągu ostatnich 3 lat przemiany w zakresie struktur wiekowych bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zakopanem wskazuje również analiza zmian udziału poszczególnych kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych. Dotyczy to zwłaszcza najmłodszych i najstarszych zarejestrowanych, pomiędzy którymi zaobserwować można przesunięcia. W porównaniu do roku 2005 zaobserwowano zwiększenie się udziału bezrobotnych powyżej 55 roku życia z 7 do 10% (dynamika ponad 40%), podczas gdy odnotowano zmniejszenie się odsetka osób do 25 roku z 24% do 20%.

Wśród bezrobotnych najmniejsze szanse uzyskania pracy mają osoby bez wykształcenia, co wykazuje tabela nr 16.

Tabela 16. Grupy zawodowe najmocniej zagrożone bezrobociem.		
Lp.	Nazwa zawodu	% w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	Bez zawodu	57,69
2	Sprzedawca	7,86
3	Kucharz	4,83
4	Technik budownictwa	4,70
5	Pozostałe grupy zawodowe	24,92
Dane: PUP Zakopane		

Analizując strukturę bezrobotnych według wieku stwierdzić należy, iż dominują wśród nich osoby w średnim wieku, należące do kategorii między 45-54 oraz 25-34 rokiem życia. Sytuacja ta w przeciągu ostatnich trzech lat w zasadzie nie ulega zmianie, chociaż podkreślenia wymaga fakt, iż dynamika zmian w poszczególnych kategoriach osób bezrobotnych nie jest równa w odniesieniu do każdej z grup. Najintensywniejszy spadek liczby zarejestrowanych dotyczył młodzieży do 25 roku życia – od roku 2005 osób z tej kategorii ubyło z ewidencji PUP w Zakopanem blisko 50% (przy średniej dla ogólnej liczby bezrobotnych wynoszącej 39%). Najsłabszy odpływ liczby zarejestrowanych odnotowano w kontekście osób powyżej 55 roku życia, których liczba w ciągu 3 lat zmniejszyła się o 14%.

V.3. Główne jednostki gospodarcze na terenie rewitalizowanym.

Spośród blisko 5.400 jednostek gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta Zakopane, w obszarze rewitalizowanym działa prawie 3.500, co stanowi 65% ich ogólnej liczby. Poniżej przedstawiono główne jednostki gospodarcze zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym.

Tabela 17. Główne jednostki gospodarcze na obszarze rewitalizowanym.

Ulice	Jednostki gospodarcze
Chramcówki	<ul style="list-style-type: none"> • Anna I - Pensjonat Siwiński Roman, • Auto Moto Handel Jan Rybka-Zabawski, • Bagińska Maria Sklep Spożywczy, • Bejot Spółka Jawna Wąsik Bożena Wąsik Janusz • Bębenek Iwona Firma Handlowa, • Chramiec-Głębik Grażyna Gabinet Stomatologiczny, • Czarny Staw - Wynajem Pokoi Czesława Kowalczyk • Damianex S.A., • Dolińska Elżbieta Usługi Fryzjerskie • Dominet Bank S.A. Placówka nr 482, • Dorfarm S.C. Apteka, • Dworzec Kolejowy Zakopane, • Ekolterm Serwis Netcafe Mysza S.C. Marek Mirski Halina Mirska, • Eskulap Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, • Fach Ośrodek Szkoleń, • Firma "Zakopane Style" Katarzyna Walinowicz, • Franek - Salon Fryzjerski, • Gąsienica Włodzimierz Jarosiewicz Roman Sklep Chemiczny • Hotel Gerlach, • Gimnazjum Specjalne, • Górka Jacek Firma Usługowo Handlowa, • Halina - Drogeria, • Inter-Radio-Taxi S.C. • Jankowski Włodzimierz Biuro Nieruchomości, • Jaro Wnęk Jarosław, • Julius Meini S.A. Sklep, • Kawon" K. Frączek W. Frączek, • Komfort Plus - Agencja Usług Finansowych Monika Grzejszczak-Kierkowska • Komtel Sp. z o.o., • Kosiński Sylwester Gabinet Anestezjologiczny, • Krakzał Sp.j. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe, • Maciek Usługi Informatyczne, • Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, • MIM" Sklep Meblowy "Black Red White" MebloMarket,

	<ul style="list-style-type: none"> • Miś - Hurtownia, • Nieciąg Dorota Sklep Wielobranżowy, • Orzeł Maria Sklep Mięсно-Spożywczy, • Pilarczyk Elżbieta Wynajem Pokoi, • PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Sekcja Przewozów Pasażerskich, • Poczta Polska - Urząd Pocztowy Zakopane 5, • Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, • Powiatowy Rzecznik Konsumentów, • Powiatowy Zespół Uzgadniania Dokumentacji Projektowej, • Pyszna - Wynajem Pokoi Tadeusz Walter, • Revelka - Dorota Gąsienica-Laskowy • Samanta Cukiernia Andrzej Stryczula, • Semafor Restauracja Zapotoczny, Kowalczyk, • Smoliński Krzysztof Pracownia Architektoniczna, • Solański Jan Internista, • "Społem" Powszechna Spółdzielnia Spożywców Sklep nr 23 Harnaś, • Spyłka Zakład Mięśny Franciszek Krzysztofiak Sklep nr 16, • Staniszewski Andrzej Indywidualna Kancelaria Adwokacka, • Starostwo Powiatowe, • Szkoła Podstawowa nr 5, • Szkurat Ewa – bar • Szydłak Anna i Stanisław Sklep Mięсно-Spożywczy Hurt-Detal, • Tapmal Firma Handlowo-Usługowa Ryszard Dudzik • Tatry Biuro Turystyczne, • Tatry" Firma Handlowo-Usługowa Ryszard Podgórný, • Tatry Kantor Ryszard Podgórný, • Teatr im. Stanisława Ignacego Witkiewicza, • Tenecka-Moniczewska Violetta Kiosk Wielobranżowy, • Tesco Polska Sp. z o.o., • Tracz Natalia Biuro Rachunkowe, • Trans-Frej Sp.j. Janusz i Maciej Frej • U Ludwika Sklep Spożywczy, • Usługi Inwestycyjne i Kosztorysowe Matusik, • Video Oko Wypożyczalnia Wideo, • Wektor S.C. Firma Handlowo-Produkcyjno-Usługowa Sklep Odzieżowy, • Wierzbowski Otmar Apteka
Do Samków	<ul style="list-style-type: none"> • Chata Wynajem Kwater • Czernik Maria Kwatery Prywatne • Gąsienica Janina Wynajem Pokoi • Gąsienica Krystyna Samek (pensjonat) • Palider Sylwia Wynajem Pokoi • Małgorzata Kołaciak Wynajem Pokoi • Spyłka Andrzej Wynajem Pokoi • Tatra Apartamenty • U Ewki Firma Usługowa Andrzej Czernik • Zakład Instalacji Elektrycznych Wojciech Chyc • Grupa Podhale Sp. z o.o. • Inbud Biuro Inwestycyjne Tadeusz Pękala • Magdziak Józef Instalacje Antenowe • Magdziak Józef Pensjonat • Nawrex Firma Handlowo-Usługowa Czesław Nawrot • Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców • Zaniewska Janina Wynajem Pokoi

Szymony	<ul style="list-style-type: none"> • RM Filipowicz Autosalon • Wspólnota Mieszkaniowa Ul.Szymony 6
Gimnazjalna	<ul style="list-style-type: none"> • Gti Computers Bajorek Szymon • Kmc Global Solutions- tłumacze Michał Solański • Neptun s.c. Firma Handlowa Renata i Maria Batko • Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział Handlowy Gazownia Krakowska Biuro Obsługi Klienta • Www.Binop.Com - Binary Operat10ns Śliwa Marcin • And Computers Mirosław Osmala • „Anida” Anida Grabowska – krawiectwo • Apteka Gimnazjalna Ewa Żółtek Roman Żółtek Sp.j. • Bikon Sp.j. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Produkcyjne • Cech Rzemiosł Różnych • Delete Firma Usługowa Anna Sewiołło • Essen Włodzimierz Gabinet Dentystyczny • Gaba Bożena Danielewicz • Gabinet Urologiczny Lek. Janusz Szczepka Specjalista Urolog-Chirurg • "Gimnazjalna" Apteka Ewa i Roman Żółtek • Homerska Stefania Specjalistyczny Gabinet Lekarski • Kokot Elżbieta Pracownia Protetyczna • Komusińska-Biedermann Z. NZOZ Poradnia Alergologiczna • Lankosz Wojciech Specjalistyczny Gabinet Ortopedyczny • Led Screen.pl s.c. • Lebień Ewa Sklep Drogerijny • Ledscreen.Pl s.c. Arkadiusz Wiącek Bartłomiej Stuglik • Prokuratura Rejonowa • Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny • Romer Tomasz Endokrynolog • Różewicz Estera gabinet Okulistyczny • Rynkowska Krystyna Gabinet Dermatologiczny • Sąd Rejonowy • Sąd Rejonowy Wydział I Cywilny • Sąd Rejonowy Wydział II Karny • Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich • Sąd Rejonowy Wydział IV Pracy • Sąd Rejonowy Wydział V Ksiąg Wieczystych • Sąd Rejonowy Zespół Kuratorów ds. Rodzinnych i Nieletnich • Sąd Rejonowy Zespół Kuratorów Sądowych dla Dorosłych • Traf Firma Handlowo-Usługowa Janusz Stręk
Sienkiewiczza	<ul style="list-style-type: none"> • Analytical Chemistry Service Tomasz Kubowicz • Antoś Hurtownia Wielobranżowa • Colisa Sklep Zoologiczny • Czyrnek Helena Sklep Spożywczy • Deltax Firma Handlowa • Danielewski Włodzimierz Analizy Lekarskie • Demi s.c. Ilona Danek, Marcin Danek • "Elek" Eligiusz Siewierski • Gimnazjum nr 2 • Górnik Marcin Kancelaria Adwokacka • Green Home Osmola Anna • "Halny" Pensjonat • Havran-Dauks Jolanta Biuro Podróży • Heban Sp.j. Z. G. Waś – meble • Imper s.c. Biuro Nieruchomości Joanna Szafirska Agnieszka Pejko • Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Stacja Hydrologiczno-

	<p>Meteorologiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jędrysiak Maciej Gabinet Stomatologiczny • Ketu Firma Handlowo-Usługowo-Produkcyjna Agencja Reklamowa • Lektor Centrum Językowe • Makroterm Sp.j., • "Monia" Jarząbek Monika, • Niemiec Ludwik Firma Kamieniarsko-Murarska, • Pawłowska-Zdanowska Anna, • Rally Art Marcin Figlarz, • Rally Zakład Mechaniki Pojazdowej Figlarz Marcin, • Rogowski Tomasz Kancelaria Usług Prawnych, • Rojek Zdzisław Elektromechanika AGD, • Rusek Katarzyna Sklep Zielarski, • Skupień - Dudek Aleksandra Gabinet Lekarski • Slalom Szkoła Narciarska Jan Dziurny, • Sukces Wypożyczanie Nart i Snowboardów, • Villa Arizona Danuta Doktor, • Willa Rysy, • Winczyk Paweł Pracownia Oprawy Obrazów, • Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Sienkiewicza 1c, • Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Pod Lipkami 9 w Zakopanem, • Wynajem Pokoi Markowska Anna, • Zespół Państwowych Szkół Artystycznych
Witkiewicza	<ul style="list-style-type: none"> • Jurek Pokoje Gościnne Barglik Jerzy • Karpel Wojciech Wynajem Pokoi • Fidelus Grzegorz Gabinet Stomatologiczny • JKM Sp. z o. o - Deweloper • Kraszewska Magdalena Galeria Sztuk Współczesnych • Szufnara Barbara Sklep • Wierzbowski Otmar Apteka • Wspólnota Mieszkaniowa przy Ul.Droga Do Olczy 28 • Wynajem Pokoi Gościnnych Michniewska Monika
Tetmajera	<ul style="list-style-type: none"> • Artam Pracownia Strojów Ludowych Agnieszka Owczarek-Etynkowska • Ayesha Gabinet Masażu i Laseroterapii • Clean Service Chechliński Jakub • Cukier Helena Wynajem Pokoi Gościnnych • Firma Projektowo-Handlowo-Usługowa Termia inż. Tomasz Bachleda-Żarski • Hotel Czarny Potok • Elmal Firma Usługowo-Handlowa Kazimierz Dudzik • Grupa Trip Sp. j. – konferencje • Hotel Wersal • Jasiński Wojciech Pensjonaty • M-Lux Małgorzata Chechlińska, Grzegorz Krzanik, Barbara Skarbek-Malczewska, Krzysztof Skarbek-Malczewski s.c. – nieruchomości • Jasny Pałac Ośrodek Wczasowy, • Muzeum Tatrzańskie Oddział Muzeum Kornela Makuszyńskiego • Willa Rozтока • Tatrzańska Agencja Rozwoju Promocji i Kultury
Grunwaldzka	<ul style="list-style-type: none"> • Adria Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo • Anna Salon Fryzjerski Henryka Sander • Conti Sp. z o.o. Pensjonat "Carlton" • Mibar Firma Handlowa Michał Sander • Jutrzenka Tatrzańskie Centrum Kultury i Sportu

	<ul style="list-style-type: none"> • Kubuś Puchaty Przedszkole Niepubliczne • Ośrodek Konferencyjny Uniwersytetu Jagiellońskiego "Pod Berłami" • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Sklep Potrzeb Kulturalnych Beata Malinowska • Sezam Kwatery Prywatne Mariola Góra • Szadkowska Maria Wynajem Pokoi • Zenepol Związek Nauczycielstwa Polskiego Ośrodek Wypoczynkowy
Al. 3 Maja	<ul style="list-style-type: none"> • Extreme Sports –pensjonat • Joy Computer Sp. z o.o. • Jeronimo Martins Dystrybucja S.A. • Dyskont Spożywczy Biedronka • Jawor Wynajem Pokoi Katarzyna Kasperczyk • Image"Studio Kosmetyki Monika Wołoszczuk • Gracja Kwaciarnia Iwona Leja • "Geoski" Maciej Janicki • Market Plus Sp. z o.o. Sklep AGD i RTV "Avans" • Majerczyk Andrzej Parking Niestrzeżony • "Montanaro Chyc" Wojciech Magdzin • No Limits Airbike.Pl • Dominet Bank S.A. Placówka nr 521 • Bank Pekao SA Oddział I • TBN Tatrzńska Baza Noclegowa Sp. z o.o.
Nowotarska	<ul style="list-style-type: none"> • "Drewno" Maria Rak • Gimnazjum nr 1 • Hola Alicja Wynajem Pokoi • Morawska Zofia Przewodnik Tatrzński • PKS Zakopane Sp. z o.o. • Pluszak s.c. Hurtownia Zabawek Janina Wąsek Krzysztof Wąsek • Prohibicja Restauracja i Hotelik • Przedszkole nr 7 im. K. Przerwy-Tetmajera • Zofia s.c. Agencja Nieruchomości Pecuch Zofia, Pecuch Dariusz • Całun Zakład Ostatniej Posługi • Auto-Ski Ośrodek Szkolenia Kierowców • DS Consulting Company • E/K Firma Handlowa Sprzedaż Bielizny • Firma Projektowo-Budowlana Stanisław Staszek • Gemini s.c. Finlandia Arctic Club K. Czernik B. Gawlak-Kubik • Gramex s.c. Firma Handlowo-Produkcyjno-Usługowa Sklep "Za Pół Darmo" • Kapiarz Małgorzata Sklep Odzieżowy • Koral Sp.j. • Leja Paweł Firma Budowlana • Maciejka Kwaciarnia Maciej Gąsienica-Sieczka • "Maryna Biuro Turystyczne • Mitan-Abel Marzena Apteka • Monte Rosa Pensjonat • Polskie Rękodzieło Antykwariat Mirosław Janowski • Rema 1000 Poland-Zakopane Sp. z o.o. • Stamato-Term s.c. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe • Stella Sklep Tekstylny • Usługi Remontowo-Budowlane Adam Rusnarczyk
	<ul style="list-style-type: none"> • Ambra Sp. z o.o. Sklep Firmowy • Biuro Promocji Zakopanego • Centrum Informacji Turystycznej • Cyber-Net Wojciech Gil

Kościuszki	<ul style="list-style-type: none"> • Cyperus Kwiaciarnia • Delicja Cukiernia Zofia i Ryszard Płaza • Fortis Bank Polska S.A. Oddział I • Fotosfera Usługi Fotograficzne Wojciech Wojas • Indian Cotton Jerzy Goraj • J. Berbeka-Sport s.c. • Jpp Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Jarosław Polakowski Sklep Odzieżowy "Snc" • Kołodziejczyk Janina Usługi Porządkowe • Koncept Pracownia Architektoniczna Janusz Sikora • La Donna Firma Handlowa Rejowska Agata • Miłek Mariusz Wynajem Pokoi • Polska Gazeta Krakowska Redakcja • Polskapersse Sp. z o.o. Oddział Gazeta Krakowska • Rabiasz Zdzisław Zegarmistrz • Raj – klub nocny • Salon Fryzjerski "Szyk" Płaza-Meusiak Beata • Samme Firma Handlowa Sklep "Myszka" • Specjalistyczny Gabinet Lekarski dr n. med. Ryszard Bielski Specjalista Neurolog • Straż Miejska • Szatkowska Alicja Szatkowski Andrzej s.c. • Szelągowski Tomasz Bar Gastronomiczny • Szyk Zakład Fryzjerski Joanna Płaza • Tatry s.c. Usługi Przewozowe • Trebunia Józef Sklep Spożywczo-Przemysłowy • Urząd Miasta • Urząd Stanu Cywilnego • Wektor s.c.. Firma Handlowo-Produkcyjno-Usługowa Sklep Odzieżowy • Zdrowie Sp. z o.o. Apteka • Zwyrtołka Agencja Turystyczna • "AmRest Sp. z o.o. Restauracja "Pizza Hut" • An-MI Firma Jubilerska Teresa Stoch Mirosław Stoch • Bar "Grota" Gomółka Maria • Buda Henryk Fryzjerstwo-Kosmetyka • Chyc Stanisław Usługi-Handel • Dorota Salon Fryzjerski Dorota Gruszka • ERA - Polska Telefonii Cyfrowa Sp. z o.o. Sklep Firmowy • Fedro Andrzej Sklep Chemiczny • Foszczyński Adam Sklep Spożywczo-Rolny • Galeria 4 Słonie Magdalena Maszczyk • Gąsienice s.c. Firma Gastronomiczna Restauracja "Śwarna" • Giewont Kino • Giewont Orbis S.A. Oddział Hotel • Granit Księgarnia • Grindbox Skete Shop Rafał Jabłoński-Zelek • KFC American Restaurants Sp. z o.o. • Lenart Julia Gąsienica-Roj Władysław s.c. Biuro Rachunkowe • Łapsa Barbara Zakład Fryzjerski • Modus s.c. Firma Handlowa • Moro s.c. Firma Handlowa Sklep Papierniczy M. Wawro P. Sokołowski • mPunkt Polska S.A. Przedstawiciel Handlowy • Persona Biuro Pośrednictwa Pracy Marta Osmolik • Pisarska Izabella Solarium • PKO Bank Polski, Oddział 2 w Zakopanem
------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Podhalański Bank Spółdzielczy • Podhalańskie Nieruchomości Biuro Nieruchomości • Poliglotta Szkoła Językowa Janusz Polichn • Pomian Travel Joanna Dawiec-Kleyn • Projekt 2007 Sp.j. B.Studlik M.Wdowiak • Rajtar Maciej Parking • Rec Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Rajmund Cieślik • Roban Export-Import • Rybka Pracownia Projektowa Andrzej Chowaniec • Scechura M. Jędrus J. S.C. Sklep Sportowy • Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Bar "Grota" • Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Sklep "Kleopatra" • Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Spółdzielczy Dom Handlowy "Granit" • Suchocka Krystyna Gabinet Radiologiczny • Szewczyk Błysk Zakład Usługowo-Handlowy Czesław Hładki • Śliwińska E. Nester-Bolechowska M. Bolechowski A. Sp.j. Apteka • Świerczek Leszek Kancelaria Prawna • Teresa s.c. Biuro Turystyczne • Topór Ryszard Zegarmistrz • Traxcon s.c. Biuro Nieruchomości • Tygodnik Podhalański • "Valley" Agroturystyka • "Wrzos-Anna" Firma Handlowa Kwaciarnia Mieczysław Kolber • Zakopiańskie Towarzystwo Gospodarcze Sp. z o.o. Redakcja "Tygodnik Podhalański" • Związek Podhalan
	<ul style="list-style-type: none"> • A1 Wojdar s.c. Restauracja "Zbójcka" W. Krzyściak D. Hryniewicz • AG Consulting Andrzej Galarowski • Alp Sp. z o.o. Sklep "HiMountain" • Amber Sklep Jubilerski Ewa Wais • Anemon Drink-Bar Grażyna Barłóg • Angela Przedsiębiorstwo Andrzej Stoch Restauracja "Jędrus" • Angela Przedsiębiorstwo Andrzej Stoch Restauracja "Morskie Oko" • Antos Joanna i Krzysztof Sklep Sportowy • Avo-Dental Prywatna Przychodnia Stomatologiczna Anna Łopuska-Jasiewicz Wojciech Jasiewicz • Bachleda-Curuś Nieruchomości - Inwestycje s.c. • Bacówka s.c. Barbara Furman Halina Wzięga Karczma "Bacówka" • Biz-Leader s.c. Marek Luty Monika Iwaniec • Bzyk-Sport Halina Chmielewska • Celińska-Sulejczyk Maria Kurzela Aniela Sklep Warzywno-Owocowy • Cepelia Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego i Artystycznego Zakopiańskie Warsztaty Wzorcowe • Ciotucha Krystyna – odzież • D.M.Nitka s.c. Firma Handlowo-Usługowa Dorota Gudz-Nitka Marcin Nitka • Delfin II s.c. Kurowski Wojciech Kurowska Agnieszka Landa Tadeusz Landa Paweł • Dewocjonalia Sklep Danuta Słowik • Dominium Pizza • Elanga Sp.j. art. spożywcze • eM s.c. Mikołaj Witkowski Anna Mikiewicz – odzież • Fajkosz Firma Handlowa • Fandango Sp.j. – odzież

Krupówki	<ul style="list-style-type: none"> • Fian Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Anna Filipowicz • Firma Handlowa Anna i Mirosław Gąsiorowscy • Firma Sport • Forget-Me-Not Salon Firmowy • Fot-Vis s.c. Sklep Zielarsko-Medyczny • Foto Dyba Maria Dyba • Foto-Dyba s.c. M. Dyba R. Dyba • Foto-Pro-Arte Danuta Morawetz • Fox Tomasz Guziak • Gabinet Okulistyczny lek. Lucyna Galica-Jurecka • Galeria Sztuki Janina Chamiec • Gallux Sklep Wielobranżowy Krystyna i Piotr Wajda • Gładyszek Halina Sklep Jubilerski • Gładyszek Jacek Kantor Wymiany Walut • Grabowski Ryszard Bar • Gyros Bar • Hanna Przedsiębiorstwo Wielobranżowe • HDI Asekuracja Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Filia • Hexeline Firma Konfekcyjna Halina Zawadzka Sklep Firmowy • "Hobby Sklep Wielobranżowy Bogdan Hauschild • Hotel Litwor • Inter-Sport Firma Handlowa Dariusz Serafin • Jagiellonia S.A. Wydawnictwo Redakcja "Dziennik Polski" Oddział • Janusz Salony Fryzjerskie • Jar Sp. z o.o. Pracownia Architektoniczna • Jubiler s.c. Firma Handlowo-Usługowa Sklep Jubilerski B. i A. Florek • "Junior" M. Gruszka H. Sawina • Kalina s.c. – restauracja • Kapłan Firma Usługowo-Handlowa • Karolina s.c. Firma Handlowa Sklep Odzieżowy Piotr i Elżbieta Burnos • Kasprowy Wierch Hotel Danuta i Ludwik Karasińscy • "Katarina" Katarzyna Stankowicz • Kongregacja Kupiecka Wojewódzkie Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług w Nowym Sączu Biuro w Zakopanem • Konkret s.c. Alicja Derezińska Grażyna Król • Kora s.c. Sklep Odzieżowy • Krynicka-Pęksa Anna Stomatolog • Kusy Janusz Sklep Obuwniczy • La Belle Kosmetyczny Instytut • Latacz Justyna Sklep Galanteria Skórzana • Lebień Marian Firma Handlowa Sklep Drogerijny • Listwan Helena Sklep Wielobranżowy • Łojewski Andrzej Sklep Odzieżowy • M & M Firma Handlowa Maria Czubasiewicz-Węclawowicz • Magmar s.c. Marzena Gaj Margaret Pawlica – odzież • Magra Firma Handlowa Małgorzata Chramiec • Majcher Grzegorz Sklep Tekstylny • Maleńka 2 Kawiarnia Józef Cieżak • Mini Szałas Firma Handlowo-Usługowa Bar W. Kukuc • Mitan-Abel Marzena Apteka "Zakopiańska" • Modna Pani Sklep Odzieżowy Barbara Stankowicz • Mon Bijou Iwona Pawłowska – jubilerstwo • "Monika" A. Maczyszyn – odzież • Murray Magdalena Pokoje Gościnne • Niemiec Alicja Firma Handlowa
----------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Optiwa s.c. M. Wyszyńska W. Wyszyński • Pasierb Joanna Kancelaria Notarialna • Pegaz Biuro Nieruchomości • Piga s.c. Urszula Piwowar Zbigniew Gruszka – obuwanie • Piwowar s.c. Firma Handlowa • PKO Bank Polski, Oddział 1 w Zakopanem • Pod Monetą Przedsiębiorstwo Handlowe Beata Łomonos • Polskie Koleje Linowe Sp. z o.o. • Poraj Księgarnia • Poraj Salonik Prasowy • Rad-Pol Sp. z o.o. – meble • Regle Biuro Turystyczne • Renifer Sklep Sportowy A. Stechman • Reserved Salon Firmowy • Rossmann Supermarkety Drogerijne Polska Sp. z o.o. Drogeria • Salomon Sport Strama Katarzyna • "Sanacja" Kawiarnia • Scarabeus Firma Futrzarska Produkcja • Seagrams s.c. – pub • Skansen Zakopińska Fundacja Narodowa • Sklep po 5zł Marcin Szlachetowski • Snow-Expert Sklep Narciarsko-Snowboardowy Szymonek Klonek • Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Sklep nr 5 "Baca" • Sport-Box Firma Handlowa • Sport-Shop Agata Piękoś • Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. Stefczyka Oddział • "Staro Izba" Restauracja • Stępień Józef Wynajem Pokoi • Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział • "Ślimak" Karczma • Świat Prezentów 2 Firma Handlowo-Usługowa Dorota Paweł Lorenc • Telepizza Poland Sp. z o.o. • Telimp Sklep Firmowy - telefony • Thai-Mark Sp. z o.o. Sklep Odzieżowy • Topolski Dariusz Sprzedaż Artykułów Przemysłowych • TROLL Market Sp. z o.o. Sklep Firmowy "Troll" • U Dziadka Firma Handlowa – odzież • U Gąsienicy Bar Magdalena Garbacz • U Jacka Bar – bar • Usługi Stomatologiczne Magdalena Smętowska • W&M s.c. Księgarnia Maria Wyszyńska Miłosz Martynowicz • Wilkoń Zakład Optyczny • Wish Sport s.c. Józef Szechura Janusz Szczepaniak-Krupowski • Yam Galeria Sztuki Jaga Pozdziejew-Kozak Anna Tarnowska-Wojak • "Zakopiański" Cocktail-Bar • Zakopiańskie Towarzystwo Gospodarcze Sp. z o.o. • "Zapiecek" Karczma • AB Kokoszka Sp.j. • AB Kokoszka Sp.j. Sklep • Angela Przedsiębiorstwo Andrzej Stoch • Bachleda-Curuś Iwona Gabinet Masażu Leczniczego • Bank Pekao SA Oddział • Baranowska Lidia Biuro Nieruchomości • Bartek Kantor Wymiany Walut Bartłomiej Budzichowski • Boczowska Urszula Smażalnia Ryb
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Cafe Antrakt Kawiarnia • Camille Albane Salon Fryzjersko-Kosmetyczny Katarzyna Krawczyk • Carmen Firma Handlowo-Usługowa J. Schwenk • Caro Gabinet Rehabilitacji Gąsienica Maria • Centrum Imprez Turystycznych i Rekreacyjnych "Tatra Travel" mgr inż. Paweł Kardasiński • Chatka-Puchatka Obiady Domowe Tytus Mroczek • Cropp Town Salon Firmowy • Delta Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Sklep Firmowy • Doktor Katarzyna Firma Usługowo-Handlowa • Dom s.c. Maria Staniszevska Jan Stopka • Drązkiewicz Sylwia Firma Handlowa • Duet s.c. Ewa Sterczyńska Barbara Sterczyńska • Dziewiątka Sklep Muzyczny • Elefante s.c. Sklep Obuwniczy K. i R. Bulas • Etos S.A. • "Europejska" Kawiarnia Marianna Dan • Fantazja Księgarnia Genowefa Skubisz • Fantazja s.c. E. Jackowska J. Święs • Fashion Visage Sklep Odzieżowy Małgorzata Hajduk • Fisman s.c. • Foto-Nova Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe • Fox II Sklep Obuwniczy • Fryźlewicz Jolanta Kancelaria Notarialna • "Gazdowo Kuźnia" Restauracja • "Gąsienicowo Kącina" Restauracja Katarzyna Król-Łęgowska • Getin Bank S.A. Punkt Obsługi Klienta • Gloria Sp.J. Firma Handlowa Sklep Kosmetyczny Szewczyk Poręba • Grzesiak Jerzy Firma Handlowa • H & R Firma Handlowa Halina Szydłak • Haras Sylwia Studio Paznokci • Hiestand Polska Sp. z o.o. Sklep Firmowy 107 • IMH s.c. Firma Handlowa M. J. Łojas "Skate-Rock-Shop" • Iwmar s.c. Iwona Pawłowska Marta Krupa • J & M s.c. Jaszewski Rafał Majcher Grzegorz • "Janina" Firma Handlowa Sklep Odzieżowy • "Jeanette" Perfumeria Janina Jasnos • "Joker" Firma Handlowo-Usługowa Paweł Kołaciak • "Joker" Firma Handlowo-Usługowa Paweł Kołaciak Solarium "Tipi 2" • "K 2" s.c. K. Ślaski J. Ślaska • "K&M Adventure" s.c. Katarzyna Mróz Monika Stoch-Miksiewicz • Karczma "Sabała" • "Kebab" s.c. Joanna Gubała Krzysztof Hryniewicz • Kluś Katarzyna Zakład Fryzjerski • "Koliba" s.c. W. Grzeszczak M. Gąsienica-Sieczka • "Koliba" s.c. W. Grzeszczak M. Gąsienica-Sieczka • "Kora II" s.c. Sklep Bieliźniarsko-Pościelowy • "Kora" s.c. Sklep Odzieżowy • Kruzowicz Zdzisław Zakład Kuśnierski • "La Donna" Firma Handlowa Rejowska Agata • "La Donna" Sklep • Lebień Marian Firma Handlowa Sklep Drogerijny • Liceum Profilowane w Zespole Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego • Lider Stowarzyszenie Europejskich Przewodników Górskich
--	--

- Lucow-Kowalska Beata Cafe "Antrakt"
- Majcher S.A. Przedsiębiorstwo Handlowe Hotel "Villa Vita"
- Majcher S.A. Przedsiębiorstwo Handlowe Pizzeria "Presto"
- Marta Salon Fryzjerski Marta Przybyło
- "Matchbox Sklep z Zabawkami
- Matlak-Betkowska Elżbieta Biuro Rachunkowe
- McDonald's Polska Sp. z o.o. Restauracja
- MJ s.c. Firma Handlowa Sklep M. i J. Fus
- Mon Bijou Iwona Pawłowska
- Monopol Sp.j. Salonik Prasowy
- Muzeum Tatrzańskie im. T. Chałubińskiego
- Nalepa Jadwiga Dudzik Tadeusz S.C. Pracownia Cukiernicza
- "Nanu" Krzyżak & Krzyżak "Piękno w Otoczeniu Sztuki i Designu" Gawlik - Krzyżak Monika
- Nefryt Firma Handlowa Jadwiga Pitoń
- "Neo Galeria E. Wais J. Wais
- Niemiec Alicja Firma Handlowa
- Orbis Sp. z o.o. Polskie Biuro Podróży Oddział
- Pevo Sklep Sportowy
- Poczta Polska Urząd Pocztowy Zakopane 1
- "Polbita Sp. z o.o. Drogeria "Natura"
- Popieluch Nieruchomości Piotr Popieluch Marian Popieluch
- PTTK Biuro Usług Ruchu Turystycznego
- Raj Firma Handlowa
- Refan Perfumeria
- Reporter S.A. Sklep Firmowy
- Rodos Sp. z o.o. Firma Handlowo-Usługowa Bar
- "Rooster" Restauracja
- "Sabała" Jolanta Chyła Anna Żabińska
- "Samanta" Sklep Cukierniczy Beata Rządowska
- "Sarafis" Marek Szuper
- Sezam s.c. Sklep Spożywczy Stanisław i Bożena Luba Halina Kołpak
- Siewierski Tomasz Pracownia Tatuażu Artystycznego i Kolczykowania
- Smakosz Sp. z o.o. Bar
- Sokołowska Marzena Pokoje Gościnne
- Solar Salon Firmowy
- Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Sklep nr 1 Spożywczy
- Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Sklep nr 2 "Delikatesy"
- "Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców Zarząd
- Sport Moda D. Mitkiewicz T. Mitkiewicz
- "Stara Mydlarnia" Jerzy Rajzer
- "Stek Chałupa" Restauracja
- Sterczyński Adam Sterczyńska Barbara S.C. – noclegi
- Studio Sports Wear Tomasz Korczak Sklep
- Tatrzy Sport Sklep Sportowy Józef Chmielewski
- Tatrzańska Izba Gospodarcza
- Technikum Architektury Krajobrazu w Zespole Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego
- Technikum Budowlane w Zespole Szkół Budowlanych i Technikum Urządzeń Sanitarnych w Zespole Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego
- "Tesma" Krystyna Obrochta Teresa Szeliga
- "Tęcza" Monika Bisaga
- Traf Firma Handlowo-Usługowa Janusz Stręk
- "Tymorek & Tymorek" Nieruchomości

	<ul style="list-style-type: none"> • "U Górala" Tawerna • "Vega" Gabinet Kosmetyczny Izabela Buchowska • "Vistula & Wólczanka" S.A. Sklep Firmowy "Murphy&Nye" • Wais Jan Sklep Jubilerski • "Wesoła Chatka" Pokoje Gościnne Stanisława Haza • "Widmo" Kawiarenka Internetowa Grzegorz Stępiński • "Witkacy Dwa" Księgarnia Marta Choraży • Wojas Trade Sp. z o.o. Sklep nr 17 • Wspólnota Mieszkaniowa Bulwary Słowackiego 21 B • Zacharko Jerzy i Maria S.C. Agencja Reklamowo-Poligraficzna • Wspólnota Mieszkaniowa przy Ul.Słonecznej 8 • Wspólnota Mieszkaniowa Kościelsko • Wspólnota Mieszkaniowa Kasprowicz 19 C w Zakopanem • Wspólnota Mieszkaniowa Bulwary Słowackiego 21 B • Zespół Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego • Zb Funny Sport s.c. Agnieszka Jakubiak Rafał Jakubiak Zbigniew Tokarz • "Zazula" Sklep Małgorzata Chlewicka • Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego • Zarycki Stanisław Kantor Wymiany Walut • Zamex" Firma Kawiarenka Internetowa
Galicy	<ul style="list-style-type: none"> • Eko-Majka s.c. Ekologiczna Pralnia Chemiczna Maria i Tadeusz Fuchs, • Emporium Sp. z o.o. Klub "Paparazzi", • Lisiecka Helena Sklep Spożywczy, • Wawel S.A. Sklep Firmowy, • "Widmo" Kawiarenka Internetowa Grzegorz Stępiński
Weteranów wojny	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy Ul.Weteranów Wojny 3 w Zakopanem • "Z&S" S.C. Firma Handlowo-Usługowo-Produkcyjna – futra, kozuchy
Staszica	<ul style="list-style-type: none"> • "Buduj a Woloj" S.C. Pracownia Architektoniczna, • Gawlak-Socka Michał Usługi Stolarskie, • "Kms" Maciej Starzyk, • "Konwalia" Kwaciarnia Bernadeta Starmach, • "Mar-Mik" Krzysztof Wach, • Mateja Katarzyna Sklep Spożywczy, • "Synchro Adventure" Tomasz Starzyk
Słoneczna	<ul style="list-style-type: none"> • "Auto Wit" Rzeczoznawstwo Samochodowe Witold Osiński, • "Bis" Biuro Rachunkowe Anna Strohschneider, • Gimnazjum w Zespole Szkół Ogólnokształcących, • Hotel Helios, • I Liceum Ogólnokształcące im. O. Balzera w Zespole Szkół Ogólnokształcących, • Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Zespole Szkół Ogólnokształcących, • Ośrodek Szkolenia Kierowców "Kami" Krzysztof Borkowski, • "Szlif-Tech" Przedsiębiorstwo-Handlowo-Usługowe Laskowski Tomasz, • "T & T" Biuro Turystyczne, • "T&T" Biuro Turystyczne Agencja Lot
Modrzejewskiej	<ul style="list-style-type: none"> • Biedrzycka-Sobon Anna Pokoje Gościnne, • Gliwicka Agencja Turystyczna S.A. Ośrodek Wypoczynkowy "Sośnina", • Internat Zespołu Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • "Orion" Jacek Ganowski, - pensjonat • Pensjonaty "Sośnica" i "Lipowy Dwór", • Wynajem Pokoi Łyszczarz Marianna

Piłsudskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Agama" S.C. Maciej Kolber Jacek Schwenek • "Bąkowo Zohylina Gazdówka" Restauracja • "Bąkowo Zohylina Niżnio" Restauracja • Gruszczywska Maria Studio Zdrowia i Równowagi • Hotel Daglezja • "Kama" Biuro Kredytowe • Kędzior Iwona Agent Ubezpieczeniowy • "Mix" S.C. Agencja Biuro Ogłoszeń • Pokoje Gościnne Brągoszewska Danuta • Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. Stacja Paliw nr 45 • Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Transportowe Sklep Firmowy • Skrzak Małgorzata Sklep Odzieżowy • "Tatry Sport" Ryszard Guńka • Tracewski Bartłomiej Przedstawiciel GSM • "Wiktoria" Salon Fryzjerski Janusz Kryniczka • Wilkoń Paweł Zakład Optyczny
Partyzantów	<ul style="list-style-type: none"> • "Domino" Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, • Liceum Profilowane w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • Policealne Studium Obsługi Ruchu Turystycznego w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • "Stokrotka" Przedsiębiorstwo Turystyczno-Gastronomiczne Andrzej Przybył, • Technikum Ekonomiczne w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • Technikum Gastronomiczne w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • Technikum Handlowe w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • Technikum Hotelarskie w Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego, • Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego •
Orkana	<ul style="list-style-type: none"> • "Carrefour Polska" Sp. z o.o. "Carrefour Express", • Chorążewscy Aleksandra i Tomasz Sklep RTV, • "Demmers-Teehaus" Herbaciarnia Maria Serwatka, • "Euro-Gum" Zakład Usługowo-Produkcyjno-Handlowy Andrzej Górz, • Jira Bożena Zakład Fryzjerski, • "Jpt" Sklep Obuwniczy, • "Medicatio" Sp.p. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, • Molendowicz Mieczysław Wynajem Pokoi, • "Racik" S.C., • "Sokół" Kino • "Sokół" Klub Sportowy, • "Szarotka" Hurtownia Marek Wojnarski, • Szkoła Podstawowa nr 1, • Telewizja Polska S.A. Redakcja, • "Tom Sport" Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Tomasz Kozłowski, • "Unią" Agencja Ubezpieczeniowa, • "Unią" Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. Przedstawicielstwo, • "Unią" Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Przedstawicielstwo, • "Vektron" - dezynfekcja • Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy Ul.Orkana 1 w Zakopanem • "Zdrowie" Sp. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Walczak i Partnerzy

Orodowa	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Rachunkowe Kowalska Magdalena, • Dębowska Lucyna Pokoje do Wynajęcia, • Ośrodek Doskonalenia Kadr Służby Więziennej
Zaruskiego	<ul style="list-style-type: none"> • "Cepelia" Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego i Artystycznego Zakopiańskie Warsztaty Wzorcowe Sklep "Gazda", • "Dom Turysty" PTTK, • "Eiger" Małgorzata Kiepajło-Suska, • "Foto-Dyba" S.C. M. Dyba R. Dyba, • "Gromada" Biuro Turystyczne, • "Gromada" Hotel, • "Hermes" Sklep Odzieżowy Z. Kaczmarczyk, • "Księgarnia Górská" Księgarnia, • "Nowar" Hurtownia Anna Nowakowska • Palarz Jan Pralnia, • "Radio Taxi 919" s.c., • "Roch" Firma Handlowo-Uslugowo-Produkcyjna, • "Rockus" Dyskoteka, • "Sport Gazda" Sklep Sportowy, • "Świstak" Hurtownia Michał Klimczak, • Telekomunikacja Polska S.A. Telepunkt, • TP S.A. Rejon Obsługi Klientów
Łukaszówki	<ul style="list-style-type: none"> • Balcarczyk Bartłomiej Firma Usługowa, • Biblioteka Publiczna, • "English Academy" Szkoła Języka Angielskiego, • Górbiel Małgorzata Kancelaria Adwokacka, • "Ment - Trans" Firma Handlowo-Uslugowa Mateusz Nowaczyk, • Wróbel Andrzej Kancelaria Adwokacka
Zborowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • "Asia" Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe Joanna Szeligowska Sklep nr 1042 "Żabka", • "Evadent" Praktyka Lekarska Ewa Daszkiewicz, • "Gros" - AGD • Kurzysz Halina Zakład Optyczny, • Leśniak Katarzyna Ośrodek Sportowy, • Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 2, • Mojżyszek-Latała Ewa Gabinet Kosmetyczny, • "Orange" Firma Projektowa, • Salon Kosmetyczny "Monika" Monika Urbaś, • Smolecka Ewa Gabinet Usg • "Studio Fryzur-Expert" S.C. Elżbieta Jamrych Żaneta Niemiec Beata Olewnik, • "Telimp" Sp.j., • "U Łysego" Nauka Jazdy Kazimierz Subocz, • Usługi Kosmetyczne Magiera Paulina
Jana Pawła II	<ul style="list-style-type: none"> • "Kontech" Projektowanie i Realizacja Inwestycji Mierczak Krzysztof, • Podhalańskie Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum Jezysa Miłosiernego, • Prywatne Technikum Hotelarskie, • Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego
Brzozowa	<ul style="list-style-type: none"> • "Elko" Firma Handlowo-Uslugowa, • Gazda Urszula Gazda Jarosław Wynajem Pokoi, • "Gramex" s.c. Firma Handlowo-Produkcyjno-Uslugowa, • Ignacok Eugeniusz Wynajem Pokoi, • "Okno na Giewont" - pensjonat • "Rafael" Pokoje Gościnne Danuta Możdżeń,

	<ul style="list-style-type: none"> • Sztokfisz Maria Wynajem Pokoi, • Wadowska Stanisława Wynajem Pokoi
Piaseckiego	<ul style="list-style-type: none"> • Bąk Piotr Geodeta, • Hreśka Bogdan, • ING Bank Śląski S.A. Bankomat, • ING Bank Śląski S.A. Oddział, • Instytut Energii Atomowej Dom Wypoczynkowy "Świerk", • "Jaskółka" Ośrodek Wypoczynkowy, • "Promax" Paweł Nadybał, "Świstak" Sklep Spożywczo-Przemysłowy Dorota Juchniewicz, • "U&B" Firma Urszula Sokołowska Bogumił Sokołowski Willa "Kominiek", • Wojtas Łukasz Zakład Kominiarski
Na Wilcznik	<ul style="list-style-type: none"> • "Aura" Pokoje Gościnne Tadeusz Stasiak, • Auto Serwis s.c. E. J. Papież, • Biszczuk Maria Wynajem Pokoi, • Danuta Sztencel Gabinet Dermatologiczno-Kosmetologiczny, • "Denis" Sp. z o.o., • Janas Jan, • Kwatery Prywatne Wincewicz-Piotrowska Wanda, • "Na Wilczniku" s.c. Centrum Optyczne, • Pokoje Gościnne Anna Gajdosik, • Sztencel Tomasz Gabinet Okulistyczny • Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy Ul. Na Wilcznik 9 B

Dane: Internet

V.4. Turystyka jako podstawowyw przemysł Miasta Zakopane i obszaru rewitalizowanego.

Podstawowym przemysłem Zakopanego jest turystyka. Jest to związane ze sławą miasta jako „zimowej stolicy Polski”. Przychody z turystyki rozkładają się jednak równomiernie na okres letni i zimowy.

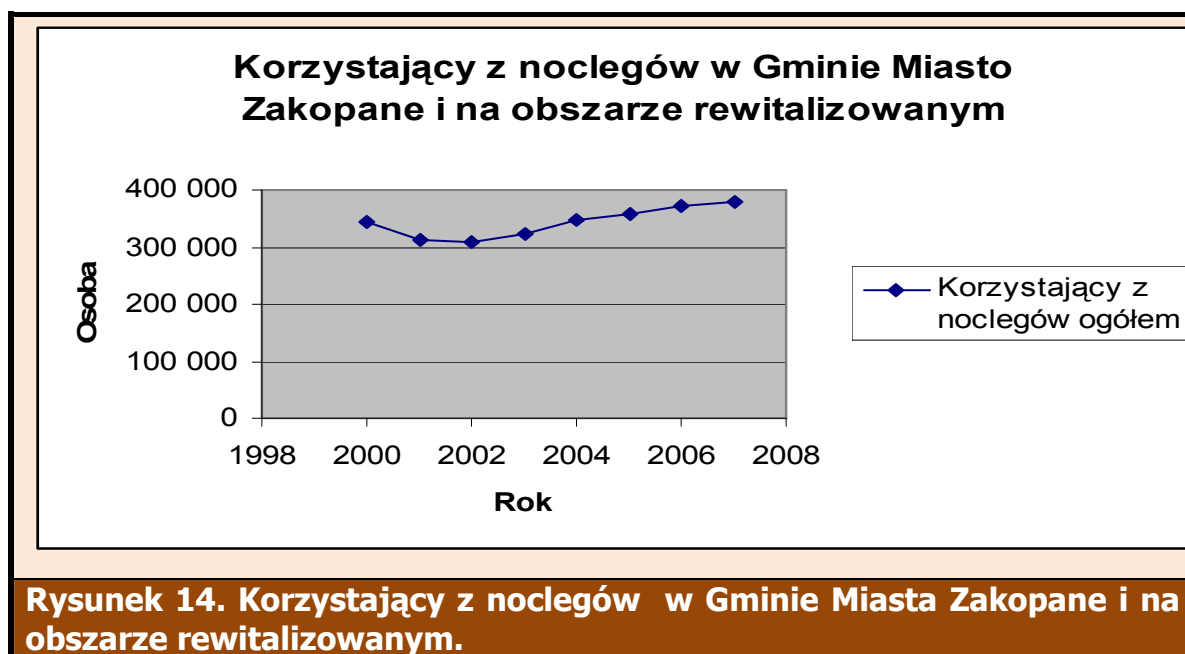
Najczęstszym celem odwiedzin w mieście są wycieczki w Tatry, co widoczne jest w liczbie sprzedanych biletów do Tatrzańskiego Parku Narodowego. Do pozostałych najczęstszych powodów należy zaliczyć uprawianie sportu (narciarstwo, wspinaczka).

Tradycyjne formy turystyki i rekreacji w Tatrach jak wycieczki piesze, taternictwo, narciarstwo, speleologia są „obsługiwane” przez sieć szlaków turystycznych, schroniska, obiekty infrastruktury, itp.

Obok tradycyjnej turystyki pieszej coraz popularniejsza w kraju staje się turystyka rowerowa. W rejonie Podtatrzańskim istnieją i są rozbudowywane trasy rowerowe, zarówno dla sportów wyczynowych, jak i turystyki.

Mimo ogromnej sławy miasta i znacznego potencjału w zakresie miejsc noclegowych - w Zakopanem działają 103 obiekty noclegowe (2007 r.), dysponujące 8 222 miejscami noclegowymi oraz duża liczba kwater prywatnych - obserwuje się stagnację. Widoczne jest powolne odrabianie strat z załamania ruchu turystycznego w roku 2002, kiedy to zanotowano najniższy poziom zapełnienia miejsc noclegowych, jednak poziom zainteresowania Zakopanem nie wzrasta w sposób zdecydowany, co ilustruje tabela nr 18.

Tabela 18. Turystyka na obszarze Zakopanego.								
Korzystający z noclegów ogółem								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
osoba	344 093	311 413	309 314	323 360	346 204	356 552	372 347	377 730
								Dane GUS

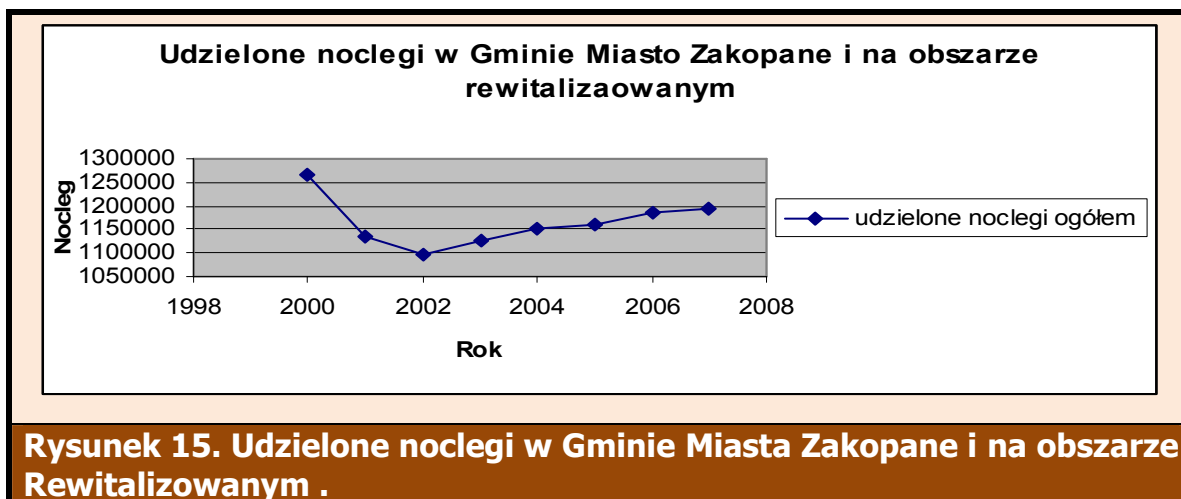

Pod względem liczby udzielonych noclegów nie nastąpiło jeszcze wyrównanie poziomu z roku 2000 (tabela nr 19), co ma negatywny wpływ na przychody z turystyki ogółem.

Tabela 19. Turystyka na obszarze Zakopanego.

udzielone noclegi ogółem								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
nocleg	1 264 653	1 133 571	1 094 598	1 128 311	1 150 435	1 161 768	1 186 119	1 194 982

Dane GUS

Widoczny jest przy tym trend zmniejszania się czasu przebywania turystów w mieście, co prezentuje tabela nr 20. W 2000 roku średni czas pobytu turysty stacjonarnego wynosił 3,68 dni, obecnie to jedynie 3,16 dnia.

Tabela 20. Turystyka na obszarze Zakopanego.

udzielone noclegi ogółem								
Jednostka miary/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
nocleg	3,68	3,64	3,54	3,49	3,32	3,26	3,19	3,16

Dane GUS

Dla obszaru rewitalizowanego, w którym koncentruje się blisko 65% potencjału gospodarczego, w tym w 80% nakierowanego na rynek turystyczny, utrzymująca się stagnacja w turystyce może, w perspektywie lat, wywołać niekorzystny wpływ na strukturę i poziom społeczny.

V.5. Instytucje i organizacje, działające w sferze społecznej (przedszkola, świetlice, kluby sportowe).

W Zakopanem prowadzi działalność (2004 r.) 6 przedszkoli, 10 szkół podstawowych, 9 gimnazjów oraz 27 szkół ponadgimnazjalnych. W szkołach kształci się corocznie około 2000 dzieci i młodzieży oraz 100 dorosłych. W obszarze rewitalizowanym działają:

- Przedszkole nr 7 im. K. Przerwy-Tetmajera,
- Szkoła Podstawowa nr 5,
- Gimnazjum nr 1,
- Gimnazjum nr 2,
- Gimnazjum Specjalne,
- Zespół Państwowych Szkół Artystycznych,
- Zespół Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego,
- Prywatne Technikum Hotelarskie,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących,
- Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego,
- "English Academy" Szkoła Języka Angielskiego.

Edukacja na poziomie akademickim realizowana jest przez „Kolegium Europejskie w Zakopanem”, będące Zamiejscowym Ośrodkiem Dydaktycznym Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W mieście działają 4 biblioteki, dysponujące prawie 140 tys. woluminów (około 5 wol./mieszkańca). Z bibliotek korzysta corocznie około 6700 osób.

Na obszarze rewitalizowanym działa Teatr im. Stanisława Ignacego Witkiewicza, który dał w 2004 roku 45 spektakli na Dużej Scenie i 38 na Małej Scenie. Łącznie spektakle obejrzało 16 137 widzów. Frekwencja na spektaklach przekraczała 90 %.

Pozostałe placówki kulturalne to:

- Muzeum Tatrzańskie Oddział Muzeum Kornela Makuszyńskiego,
- Muzeum Tatrzańskie im. T. Chałubińskiego,
- Yam" Galeria Sztuki Jagi Pozdziejew-Kozak i Anny Tarnowskiej-Wojak,
- Galeria Osobliwości Natury i Sztuki,
- Galeria Teatru,
- Galeria Sztuk Współczesnych Magdaleny Kraszewskiej,
- Galeria Sztuki Janiny Chamiec,

- Kino Giewont,
- Kino Sokół.

Oba kina dysponują 766 miejscami na widowni i dają blisko 2600 seansów rocznie dla 95 tys. widzów (dane z roku 2004).

Na terenie rewitalizowanych funkcjonują również:

- Związki i stowarzyszenia, w tym m.in.:
  - Związek Podhalań,
  - Tatrzańska Izba Gospodarcza,
  - Kongregacja Kupiecka,
  - "Lider" Stowarzyszenie Europejskich Przewodników Górskich,
  - Podhalańskie Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum Jezusa Miłosiernego.
- Inne instytucje publiczne, w tym m.in.:
  - Tatrzańska Agencja Rozwoju Promocji i Kultury,
  - Biuro Promocji Zakopanego,
  - Centrum Informacji Turystycznej,
  - Biblioteka Publiczna,
  - Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny.

V.6. Główni pracodawcy - struktura i trendy rozwoju gospodarki w mieście i na obszarach objętych programem rewitalizacji.

- Instytucje publiczne:
  - Prokuratura Rejonowa;
  - Sąd Rejonowy;
  - Ośrodek Doskonalenia Kadr Służby Więziennej;
  - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Stacja Hydrologiczno-Meteorologiczna;
  - Starostwo Powiatowe;
  - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
  - Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego;
  - Powiatowy Rzecznik Konsumentów;
  - Powiatowy Zespół Uzgadniania Dokumentacji Projektowej;
  - Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego;
  - Urząd Miasta;
  - Straż Miejska;
  - Urząd Stanu Cywilnego;
  - Przedszkole nr 7 im. K. Przerwy-Tetmajera;
  - Przedszkole "Kubuś Puchaty";
  - Szkoła Podstawowa nr 1;
  - Szkoła Podstawowa nr 5;
  - Gimnazjum nr 1;
  - Gimnazjum nr 2;
  - Gimnazjum Specjalne;
  - Zespół Państwowych Szkół Artystycznych;
  - Zespół Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego;
  - Zespół Szkół Ogólnokształcących;
  - Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego;
  - Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny;
  - Miejska Biblioteka Publiczna;
  - Teatr im. Stanisława Ignacego Witkiewicza;
  - Muzeum Tatrzańskie Oddział Muzeum Kornela Makuszyńskiego;
  - Muzeum Tatrzańskie im. T. Chałubińskiego;
  - "Giewont" Kino;
  - "Sokół" Kino;
  - "Sokół" Klub Sportowy;
  - Cech Rzemiosł Różnych;
  - Związek Podhalań;
  - "Kongregacja Kupiecka" Wojewódzkie Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług w Nowym Sączu Biuro w Zakopanem;

- Stowarzyszenie Architektów Polskich;
- "Lider" Stowarzyszenie Europejskich Przewodników Górskich;
- Tatrzańska Izba Gospodarcza;
- Tatrzańska Agencja Rozwoju Promocji i Kultury;
- Biuro Promocji Zakopanego;
- Centrum Informacji Turystycznej.

- Przedsiębiorstwa:
  - "Adria" Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo;
  - "Angela" Przedsiębiorstwo Andrzej Stoch;
  - Bachleda-Curuś Nieruchomości - Inwestycje S.C.;
  - "Carrefour Polska" Sp. z o.o. "Carrefour Express";
  - "Cepelia" Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego i Artystycznego;
  - Damianex S.A.;
  - Dworzec Kolejowy Zakopane;
  - ERA - Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Sklep Firmowy;
  - "Granit" Księgarnia;
  - "Grupa Podhale" Sp. z o.o.;
  - "Heban" Sp.j.;
  - "Hiestand Polska" Sp. z o.o.;
  - Inter-Radio-Taxi S.C.;
  - "Jeronimo Martins Dystrybucja" S.A. Dyskont Spożywczy "Biedronka";
  - Joy Computer" Sp. z o.o.;
  - KFC American Restaurants Sp. z o.o.;
  - Komtel Sp. z o.o.;
  - Krakzał Sp.j. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe;
  - "Lektor" Centrum Językowe;
  - "Majcher" S.A.;
  - "Makroterm" Sp.j.;
  - "Market Plus" Sp. z o.o. Sklep AGD i RTV "Avans";
  - "McDonald's Polska" Sp. z o.o.;
  - Miś – Hurtownia;
  - "Orbis" Sp. z o.o. Polskie Biuro Podróży;
  - PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Sekcja Przewozów Pasażerskich;
  - PKS Zakopane Sp. z o.o.;
  - Poczta Polska;
  - "Podhalańskie Nieruchomości" Biuro Nieruchomości;
  - "Poliglotta" Szkoła Językowa Janusz Polichn;
  - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.;
  - Polskie Koleje Linowe Sp. z o.o.;
  - Polski Koncern Naftowy Orlen S.A.;
  - "Pomian Travel" Joanna Dawiec-Kleyn;
  - "Radio Taxi 919" S.C.;
  - "Regle" Biuro Turystyczne;

- "Rema 1000 Poland-Zakopane" Sp. z o.o.;
  - "Reserved";
  - "RM Filipowicz" Autosalon;
  - "Roban" Export-Import;
  - "Rossmann Supermarkety Drogerijne Polska" Sp. z o.o. Drogeria;
  - "Społem" Powszechna Spółdzielnia Spożywców;
  - "Tatry" S.C. Usługi Przewozowe;
  - TBN Tatrzańska Baza Noclegowa Sp. z o.o.;
  - Telepizza Poland Sp. z o.o.;
  - Telekomunikacja Polska S.A.;
  - "Tesco Polska" Sp. z o.o.;
  - TP S.A.;
  - "TROLL Market" Sp. z o.o.;
  - "Uniqa" Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.;
  - "Wawel" S.A.;
  - "Zakopiański" Cocktail-Bar;
  - Zakopiańskie Towarzystwo Gospodarcze Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwa turystyczne:
    - Hotel Gerlach;
    - "Tatra" Apartamenty;
    - "Halny" Pensjonat;
    - "Villa Arizona";
    - "Willa Rysy";
    - Hotel "Wersal";
    - "Jasny Pałac" Ośrodek Wczasowy;
    - Willa "Roztoka";
    - "Conti" Sp. z o.o. Pensjonat "Carlton";
    - Ośrodek Konferencyjny Uniwersytetu Jagiellońskiego "Pod Berłami";
    - "Zenepol" Związek Nauczycielstwa Polskiego Ośrodek Wypoczynkowy;
    - "Extreme Sports" –pensjonat;
    - "Giewont" Orbis S.A. Oddział Hotel;
    - "Kasprowy Wierch" Hotel Danuta i Ludwik Karasińscy;
    - Hotel Helios;
    - Gliwicka Agencja Turystyczna S.A. Ośrodek Wypoczynkowy "Sośnina";
    - Hotel Daglezja;
    - Instytut Energii Atomowej Dom Wypoczynkowy "Świerk";
    - "Jaskółka" Ośrodek Wypoczynkowy;
    - PTTK Biuro Usług Ruchu Turystycznego;
    - "Dom Turysty" PTTK;
    - "Gromada" Biuro Turystyczne;
    - "Gromada" Hotel.

- Banki:

- Bank Pekao S.A.;
  - Dominet Bank S.A.;
  - Fortis Bank Polska S.A.;
  - Getin Bank S.A.;
  - ING Bank Śląski S.A.;
  - "mPunkt Polska" S.A.;
  - PKO Bank Polski;
  - Podhalański Bank Spółdzielczy;
  - Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. Stefczyka.
- Redakcje:
    - "Jagiellonia" S.A. Wydawnictwo Redakcja "Dziennik Polski";
    - "Polska Gazeta Krakowska" Redakcja;
    - "Polskapresse" Sp. z o.o. Oddział Gazeta Krakowska;
    - Telewizja Polska S.A. Redakcja;
    - Tygodnik Podhalański.

W obszarze rewitalizowanym funkcjonuje blisko 1000 przedsiębiorstw, co stanowi 18,5% wszystkich firm zarejestrowanych w mieście. Świadczy to o znacznym potencjale gospodarczym nagromadzonym w jednym obszarze stanowiącym jedynie ok. 3,4% powierzchni Zakopanego. 90% przedsiębiorstw działa w sferze usług, z czego 50% to usługi turystyczne oraz drobny handel. Tym samym jasno widać, iż gospodarka obszaru rewitalizowanego nastawiona jest przede wszystkim na budowę i sprzedaż produktu turystycznego, który podobnie jak przez lata, również i w przyszłości stanowić będzie podstawowe źródło utrzymania mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Perspektywy dla tego sektora są w układzie krajowym nie najgorsze. Jak podaje Instytut Turystyki w najbliższych latach planowany jest stały - 2,24% wzrost liczby turystów w turystyce krajowej. Podobnego wzrostu nie można zaobserwować w odniesieniu do Zakopanego. Tabela nr 22 wskazuje na niezwykle nieuporządkowane parametry zainteresowania oferta turystyczną Zakopanego a trendy na przyszłość wskazują na dalsze zmniejszanie się liczby sprzedanych miejsc noclegowych. Jest to sygnał do szybkiej interwencji i tworzenia nowego produktu turystycznego.

Tabela 21. Udzielone noclegi – dynamika wzrostu.					
udzielone noclegi ogółem					
Jednostka miary/Rok	2003	2004	2005	2006	2007
nocleg	3,08	1,96	0,99	2,10	0,75
Dane GUS					

V.7. Obszary chronione.

Obszar rewitalizowany nie jest zlokalizowany w Tatrzańskim Parku Narodowym i nie leży w obszarze Natura 2000. Na jego terenie jedynym obszarem chronionym jest Równień Krupowa, łąka rozpościerająca się w samym sercu miasta wpisana na listę zabytków pod numerem A-745 z datą 23 stycznia 2001 r. i jest objęta ochroną konserwatorską.

V.8. Stan infrastruktury technicznej na obszarze przewidzianym do rewitalizacji.

V.8.1. Energia elektryczna

Zakopane zasilane jest w energię elektryczną dwoma jednotorowymi liniami 110 kV o

przekroju 95 mm² relacji Szaflary - Kamieniec z odgałęzieniem do st. Skibówka. Obie stacje stanowią Główne Punkty Zasilania dla Miasta Zakopane.

W Zakopanem, oprócz zazwyczaj występujących celów użytkowania energii elektrycznej, pojawiają się charakterystyczne dla rejonów górskich, specyficzne zastosowania energii elektrycznej - napęd kolei linowych i wyciągów narciarskich. Pobór energii dla potrzeb wyciągów oraz zwiększone zapotrzebowanie na energię w pensjonatach (gotowanie, przygotowanie c.w.u.) powoduje znaczne zróżnicowanie obciążeń systemu elektroenergetycznego.

V.8.2. Sieć ciepłownicza

W chwili obecnej sieć ciepłownicza Zakopanego, w tym obszaru rewitalizowanego zasilana jest z ujęć geotermalnych, głównie z Ciepłowni Geotermalnej w Bańskiej Niżnej. Zapotrzebowanie szczytowe systemu pokrywa, uruchomiona w 1998 roku, Kotłownia Szczytowa Zakopane, zlokalizowana przy ulicy Nowotarskiej. Docelowe moce ciepłowni geotermalnej wynoszą:

- w kierunku Zakopanego - 63 MW
- w kierunku Nowego Targu – 30 MW.

V.8.3. Infrastruktura drogowa i kolejowa

Połączenia drogowe miasta Zakopane z pozostałą częścią kraju realizowane są drogą krajową nr 47. Dojazd możliwy jest również od zachodu przez Kościelisko i Witów drogą wojewódzką nr 958. W Zakopanem kończy się linia kolejowa z Nowego Targu. Ze względu na atrakcyjność turystyczną miasto posiada stosunkowo dobre połączenia autobusowe i kolejowe z najważniejszymi miastami Polski. Istniejący układ komunikacyjny jest jednak przeciążony i wymaga pilnej modernizacji i przebudowy. Dotyczy to w szczególności układu drogowego, który w związku z lawinowym wzrostem liczby pojazdów i braku atrakcyjności dalekobieżnej komunikacji zbiorowej (głównie kolejowej) staje się niedrożny. Przekroczona jest zarówno przepustowość tras regionalnych jak i wewnętrznego układu drogowego miasta.

Problemy komunikacyjne na obszarze objętym rewitalizacją;

- duży ruch turystyczny,
- duże natężenie ruchu (zwłaszcza ulice: Chramcówki, Kościuszki, Aleja 3 Maja)
- brak dostatecznej ilości miejsc parkingowych,
- lokalizacja budynków użyteczności publicznej przy głównych ruchliwych ulicach,
- bliskie sąsiedztwo dworca autobusowego jak również przystanków odjazdowych komunikacji regularnej,
- zły stan nawierzchni ulic.

V.8.4. Komunikacja zbiorowa

Na terenie Miasta Zakopane nie działa komunalna komunikacja miejska. Zbiorowy ruch lokalny obsługiwany jest przez prywatny transport oparty na mikrobusach i autobusach. W roku 2005 Miasto zdecydowało się na uporządkowanie lokalnego systemu transportu zbiorowego. Rozpoczęto koncesjonowanie linii mikrobusowych, wraz z ustaleniem obowiązujących rozkładów jazdy i oznaczeń tras.

Dojazdy lokalne realizowane są przez tabor autobusowy, należący do PKS SA oraz inwestorów indywidualnych. Miasto prowadzi utrzymanie przystanków komunikacji zbiorowej, zapewniając ich oznaczenia i sprzątanie. Ruch turystyczny obsługiwany jest również przez dorożki i sanie konne.

Konieczne jest określenie i realizacja polityki rozwoju i promocji transportu komunalnego, zgodnej z zapisami programu Tatrzańskiego Systemu Komunikacyjnego. Jest to zadanie pilne, szczególnie wobec realizacji zawartych w strategii rozwoju miasta celów w zakresie rozwoju turystyki, sportu i organizacji imprez masowych. Realizacja inwestycji drogowych i kolejowych jest zależna od finansowania na wyższych szczeblach administracji, jednak organizacja transportu zbiorowego i synchronizacja zadań z realizacją inwestycji ponad lokalnych leży w gestii Urzędu Miasta, chociaż może wymagać pozyskania środków zewnętrznych.

V.8.5. Sieć gazowa

Sieć rozdzielcza średniego ciśnienia na terenie gminy Zakopane, w tym obszarze rewitalizowanego zasilana jest ze stacji redukcyjno - pomiarowej w Poroninie. Sieć rozdzielcza o średnicy $\Phi=400$ mm biegnie wzdłuż ul. Nowotarskiej (dojazd od strony Krakowa), a następnie rurociągiem o mniejszej średnicy ($\Phi=250$ mm) do centrum Zakopanego, gdzie jest stosunkowo dobrze rozwinięta.

Łączna długość systemu sieci średnioprężnej wynosi 65,0 km, z czego prawie 90% wykonane jest w technologii polietylenowej. Pozostałą część stanowią rurociągi stalowe.

VI. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA.

- Obszar Miasta Zakopane obejmuje tereny Tatrzańskiego Parku Narodowego, który został zgłoszony do sieci obszarów Natura 2000, zarówno jako Obszar Szczególnej Ochrony (OSO) ze względu na „Dyrektywę Ptasią”, jak i Specjalny Obszar Ochrony (SOO) w oparciu o „Dyrektywę Siedliskową”. Obszar TPN został również zgłoszony jako Obszar o Znaczeniu Wspólnotowym (OZW).

Ostoja ptasia o randze europejskiej (E72) wchodzi w skład polsko-słowackiego Tatrzańskiego Rezerwatu Biosfery. Występuje na jej terenie co najmniej 17 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I tzw. Dyrektywy Ptasiej.

Obszar Tatr posiada wyjątkowe znaczenie dla zachowania bioróżnorodności w regionie.

Zachowana na ich terenie bogata flora (około 1000 gatunków roślin naczyniowych) oraz zróżnicowana fauna, obejmują wiele gatunków zagrożonych i rzadko występujących na terenie kraju. W Tatrach stwierdzono również występowanie 32 taksonów roślin naczyniowych, zaliczanych do endemitów karpackich.

W obszarze objętym ochroną w ramach systemu Natura 2000 występuje 28 typów siedlisk z załącznika I do Dyrektywy Siedliskowej oraz 15 gatunków zwierząt i 7 gatunków roślin z załącznika II do tej Dyrektywy, w tym 6 gatunków priorytetowych.

- Miasto Zakopane w ramach obowiązków ustawowych prowadzi opiekę nad zielenią miejską. W ramach umowy na utrzymanie terenów zieleni stałą pielęgnacją objęto w 2004 r. łącznie 293 766 m² powierzchni. Utrzymanie polega na usuwaniu odpadów, koszeniu i nawożeniu trawników,

obsadzaniu rabat, mis i murków kwiatowych, przycinaniu krzewów i żywopłotów, zebraniu i wywozie liści. Prace prowadzone są corocznie w zależności od aktualnych potrzeb.

- Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza w Zakopanem jest emisja komunalna, pochodząca z ogrzewania budynków mieszkalnych. Na terenie miasta i gminy nie występują duże zakłady przemysłowe. Nasilony ruch turystyczny w Zakopanem powoduje znacznie większą emisję z ruchu pojazdów na głównych ciągach komunikacyjnych. Wielkość emisji z ruchu komunikacyjnego ma wpływ na stan jakości powietrza. Przez miasto przebiega również droga wojewódzka do przejścia granicznego w Chocholowie i następnie w kierunku Czarnego Dunajca oraz drogi powiatowe.
- Jakość wód potoków przepływających przez teren Zakopanego wykazuje znaczne zróżnicowanie w zależności od wpływu lokalnych źródeł zanieczyszczenia wód tj. zrzutu ścieków socjalno-bytowych. Fakt ten potwierdza sezonowy wzrost stężeń amoniaku, azotynów, substancji organicznych oraz liczby bakterii.
- Na terenie Miasta Zakopane istnieją istotne źródła hałasu Jest to hałas przede wszystkim o charakterze komunikacyjnym (hałas drogowy). Mniejszym zagrożeniem wydaje się być hałas przemysłowy i komunalny. Obciążenie dróg na terenie miasta, szczególnie w sezonie letnim i zimowym, jest bardzo duże. Podwyższony poziomu hałasu zlokalizowany jest przede wszystkim na terenach bezpośrednio przyległych do ulic J. Kasprowicza, Nowotarskiej, Kościeliskiej, Chramcówki, okolic Dworca PKP i PKS, ulic: T. Kościuszki, al. 3 Maja, Wł. Zamoyskiego, T. Chałubińskiego, Jagiellońskiej. Wzrost uciążliwości akustycznej na terenie wypoczynkowym, jakim jest miasto Zakopane jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym. Dla poprawy sytuacji akustycznej miasta należy kontynuować modernizację

układu komunikacyjnego poprzez odciążenie centrum Zakopanego, właściwą organizację ruchu pojazdów, remonty i właściwą eksploatację nawierzchni dróg, budowę systemu parkingów i organizację transportu zbiorowego, czy też budowę ekranów akustycznych.

- Różnorodność biologiczna na obszarze Zakopanego jest zagrożona procesami urbanizacyjnymi, presją ze strony turystyki masowej, emisją zanieczyszczeń (niska emisja). Do podstawowych zagrożeń urbanizacyjnych należy między innymi rozwój zabudowy mieszkaniowej, terenów usługowych, infrastruktury drogowej. Planowany rozwój miasta opiera się na rozwoju ruchu turystycznego. Taki kierunek, w połączeniu ze specyficznym położeniem i ukształtowaniem terenu stwarza znaczne zagrożenie dla różnorodności przyrodniczej terenów. Przy braku konsekwencji w realizacji właściwej gospodarki przestrzenną oraz ustalonych zasad ochrony przyrody możliwa jest zarówno nadmierna presja na tereny parku narodowego, jak i znaczące przekształcenia naturalnej bioróżnorodności na terenach położonych poza obszarami chronionymi.

VII. ANALIZA SWOT.

Tabela 22 . Analiza SWOT				
	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
MOCNE STRONY	<ul style="list-style-type: none"> Wykształcenie; Niewielkie bezrobocie; Autentyczna i żywa góralska kultura ludowa, współistniejąca z kulturą ogólnonarodową 	<ul style="list-style-type: none"> Znana marka produktu turystycznego oferowanego przez miasto; Uznane atrakcje turystyczne Tatr; Wieloletnie tradycje sprzedaży usług turystycznych; Przedsiębiorczość, aktywność i gościnność mieszkańców; Pojemna baza noclegowo-gastronomiczna. 	<ul style="list-style-type: none"> Współwystępująca zabudowa turystyczna z zabudową mieszkaniową; Układ urbanistyczny i architektoniczny wpisany w tradycję budownictwa zakopiańskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobre zabezpieczenie w podstawowe media; Rozwinięta sieć geotermalna;
SŁABE STRONY	<ul style="list-style-type: none"> Starzenie się społeczeństwa Ujemne saldo migracji; Napływ ludności kulturowo obcej. 	<ul style="list-style-type: none"> Słaby poziom produktu turystycznego; Wysokie koszty wytworzenia produktu turystycznego; Niedostosowanie infrastruktury komunalnej do potrzeb rozwojowych; Brak rąk do pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; Chaos budowlany; Rozdrobniona struktura własności powodująca chaotyczną urbanizację miasta i utrudniającą realizację strategicznych inwestycji. Nadmierna ekspansja budownictwa na tereny zielone. 	<ul style="list-style-type: none"> Słaba zewnętrzna dostępność komunikacyjna; Niedrożny i przestarzały wewnętrzny układ komunikacyjny miasta (drogi zbiorcze, parkingi). Brak zadowalającej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jako alternatywy dla Tatr. Stosunkowo wysokie koszty rozwoju infrastruktury technicznej wynikające z turystycznej funkcji miasta i rozproszonej zabudowy.
SZANSE	<ul style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców z rejonów wiejskich Podhala. 	<ul style="list-style-type: none"> Światowe tendencje do uprawiania czynnego wypoczynku z wykorzystaniem lokalnych atrakcji; 	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany w prawie o zagospodarowaniu przestrzennym; Uszczelnienie przepisów dotyczących ochrony środowiska i 	<ul style="list-style-type: none"> Fundusze zewnętrzne na realizację inwestycji strategicznych, szczególnie z Unii

		<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca międzynarodowa ośrodków sportowych i turystycznych; • Rozwijająca się współpraca Polsko-słowacka; • Otwarty rynek usług turystycznych; • Wzrost zamożności społeczeństwa; • Wzrost sukcesów polskich sportowców jako element marketingu. 	krajobrazu.	<p>Europejskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany prawne pozwalające na działanie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego; • Zaangażowanie kapitału zewnętrznego.
ZAGROŻENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mały procent podatków wpływający do budżetów gmin. • Niedostatecznie sprawny system emerytalny i rentowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność dla Polaków innych ośrodków wypoczynkowych i turystycznych w Polsce i zagranicą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zgody społecznej na zmiany przestrzenne w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wstrzymanie prac modernizacyjnych i przygotowawczych na drodze Kraków-Zakopane; • Niedostateczny poziom finansowania zewnętrznego inwestycji samorządowych; • Ograniczenia prawne w zakresie ochrony zabytków. • Opóźnienie w realizacji modernizacji zespołu kolei linowych Kasprowego Wierchu.

VIII. OKREŚLENIE KLUCZOWYCH PROBLEMÓW I ICH SKUTKÓW DLA OBSZARÓW PRZEWIDZIANYCH DO REWITALIZACJI.

Tabela 23. Kluczowe problemy w obszarze rewitalizacji.			
SEKTOR SPOŁECZNY	SEKTOR GOSPODARCZY	SEKTOR ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	SEKTOR INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa; • Ujemne saldo migracji; • Napływ ludności kulturowo obcej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stagnacja na rynku usług turystycznych; • Słabość produktu turystycznego; • Brak alternatywnych rozwiązań dla obecnej oferty turystycznej; • Rozdrobnienie przedsiębiorstw; • Mały potencjał finansowy firm lokalnych; • Krajowa i zagraniczna konkurencja na rynku usług turystycznych; • Trudne i niekorzystne warunki kredytowe; • Trudności w uzyskaniu prawa do realizacji inwestycji budowlanych; • Trudności w uzyskaniu finansowania ze środków UE na inwestycje infrastrukturalne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zgody właścicieli na wieloletnie dzierżawy działek na cele publiczne; • Brak zgody społecznej na zmiany przestrzenne w mieście. • Brak planu urbanistycznego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba dostępność komunikacyjna; • Niedrożny i zdekapitalizowany układ komunikacyjny w ruchu wewnętrznym. • Brak odpowiedniej liczby parkingów; • Brak odpowiednich terenów zielonych zapewniających równowagę ekologiczną w mieście oraz zapewniających odpoczynek dla mieszkańców i turystów; • Słabość infrastruktury sportowej; • Brak terenów rekreacyjnych dla dzieci; • Brak obiektów rozrywkowych; • Brak wielko powierzchniowych centrów handlowych; • Słaby stan kanalizacji sanitarnej.

Podstawowym problemem obszaru rewitalizowanego jest utrzymująca się od kilku lat stagnacja na rynku usług turystycznych, obniżająca potencjał gospodarczy obszaru i zmniejszająca jego szansę rozwoju. Jest to o tyle niekorzystne zjawisko, że obszar rewitalizowany, z uwagi na fakt, iż skupia na swoim terenie blisko 20% potencjału wytwórczego, jest poważnym pracodawcą

dla całego miasta. Stąd też niekorzystne trendy gospodarcze w obszarze rewitalizowanym mogą mieć fatalne skutki dla Zakopanego.

Jak wykazano powyżej po załamaniu się w 2002 roku rynku usług turystycznych w następnych latach (z wyjątkiem 2003 roku) liczba wykupionych miejsc noclegowych nie osiągnęła zadawalającego poziomu i ma problemy ze zbliżeniem się do oczekiwanego poziomu min. 2,24% rocznie. Osiągnięcie tego poziomu świadczyć będzie o odzyskaniu rynku usług turystycznych i uzyskaniu średniego poziomu krajowego. Obecny poziom i wynikający z niego trend wskazuje na ucieczkę turystów z Zakopanego i wybór przez nich innych ośrodków rekreacyjnych. Zahamowanie więc tego niekorzystnego trendu staje się podstawowym zadaniem miasta. Głównym działaniem będzie poprawa i rozszerzenie oferty turystycznej i pozyskanie innych rynków odbiorców usług.

Podstawą kłopotów z utrzymaniem dotychczasowego rynku jest słaba oferta turystyczna, opierająca się głównie na ciągle wysokiej marce i przyzwyczajeniach turystów. Jednak te oczywiste atuty miasta nie mogą istnieć samodzielnie. Za nimi musi podążać wysoki poziom usług turystycznych, dobra infrastruktura i szerokość oferty kulturalnej oraz sportowej. Te niestety ciągle są niewystarczające i nie przystają do ofert konkurencji. Stąd też, by wzmocnić rynek i doprowadzić do jego dywersyfikacji, należy przedsięwziąć konkretne działania, by w przeciągu najbliższych 10 lat doprowadzić do kompleksowej zmiany oferty turystycznej.

Dostępność komunikacyjna. W pierwszym rzędzie należy poprawić dostępność komunikacyjną miasta i udrożnić wewnętrzne ciągi drogowe. Ten element Lokalnego Programu Rewitalizacji jest już wdrażany w wyniku przystąpienia do modernizacji głównych ciągów drogowych w ramach wspólnego w Powiatem Tatrzańskim i ościennymi gminami projektu „Góral-ski”, mającego poprawić dostępność drogową do najważniejszych atrakcji turystycznych Podhala. Kolejnym, już rozpoczętym działaniem, jest zlecenie opracowania Studium Komunikacyjnego dla Miasta Zakopane, a jego konsekwencją będzie przystąpienie do kompleksowej przebudowy całego wewnętrznego układu

drogowego, głównie w najbardziej zatłoczonym centrum miasta, objętym niniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji. To rozłożone na lata działanie powinno doprowadzić do odblokowania miasta i stworzenia z niego prawdziwego ośrodka turystyki.

Wzmocnienie istniejącej oferty turystycznej. Dla utrzymania obecnego rynku i stopniowego jego rozszerzania koniecznym staje się wzmocnienie obecnie prezentowanej oferty turystycznej. Skierowana jest ona przede wszystkim do ludzi młodych i w średnim wieku, preferujących aktywne formy turystyki, w tym wycieczki górskie i narciarstwo. Zabezpieczenie podstawowych elementów oferty wydaje się być wystarczające, brakuje natomiast usług towarzyszących, w szczególności kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych – czyli oferty popołudniowo-wieczornej. Tę funkcję próbują realizować liczne i dobrze działające lokale gastronomiczne. Brak jednak oferty prezentującej wyższy stopień zorganizowania. Stąd też nieodzownym wydaje się wzmocnienie segmentu kultury w wydaniu masowym, ogólnie dostępnych obiektów sportowych oraz inicjatyw o charakterze rozrywkowym. Niniejszy LPR zakłada budowę kompleksu rozrywkowego na terenach przemysłowych, przebudowę stadionu sportowego i organizację na jego terenie ogólnodostępnych imprez sportowych oraz stworzenie warunków do czynnego uprawiania sportu, a także utworzenie w obszarze rewitalizowanym 5 stref bezpłatnego dostępu do Internetu.

Rozszerzenie rynku odbiorcy. LPR zakłada rozszerzenie spektrum potencjalnych odbiorców produktów. Biorąc pod uwagę, iż młodzi i aktywni odbiorcy oferty są mało stabilną, choć silną grupą docelową należy zwrócić się z ofertą do innych grup, w tym do osób starszych oraz osób z małymi dziećmi. Te grupy praktycznie we wszystkich ofertach są pomijane, a stanowią znaczny odsetek potencjalnych klientów. Atutem Zakopanego jest dobra dostępność komunikacyjna połączeniami kolejowymi. Dlatego też LPR zakłada wytworzenie infrastruktury dla stworzenia dodatkowej oferty przewidzianej dla wymienionych wcześniej grup docelowych, w tym: rewitalizację 2 parków, budowę wesołego

miasteczka dla dzieci i wzmocnienie komunikacji miejskiej. Przesunięcie części ruchu turystycznego z zatłoczonych i trudnych szlaków górskich na przygotowane tereny miejskie będzie mieć również pozytywne oddziaływanie na środowisko naturalne Tatr. Ze względu bowiem na natężenie ruchu turystycznego, który trwa przez cały rok, środowisko przyrodnicze i antropogeniczne narażone jest na potężną presję, a wartości przyrodnicze stanowią przecież jedną z podstawowych przesłanek atrakcyjności miasta Zakopane. Dlatego dla zrównoważonego rozwoju turystyki w regionie ich ochrona musi uzyskać priorytet. Problemy środowiskowe wynikające z natężenia ruchu turystycznego i związane z obciążeniem infrastruktury komunikacyjnej, wodociągów i kanalizacji, sieci ciepłowniczej i gazowej, mogą zostać rozwiązane poprzez znaczne inwestycje zarówno w mieście jak i w regionie.

Działania wzmacniające. Działania infrastrukturalne zostaną wzmocnione poprzez projekty miękkie, polegające na marketingu i reklamie. Przewiduje się stworzenie internetowego i mobilnego (z wykorzystaniem smsów) ośrodka aktywnej informacji turystycznej, pozwalającej na błyskawiczne zamówienie miejsca noclegowego, zakup karnetów na wyciągi narciarskie lub biletów na imprezy kulturalne i sportowe. W ramach LPR zostanie wypracowana wieloletnia strategia marketingowa i reklamowa.

IX. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW, DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.

Przy wykonaniu projektu Programu wykorzystano między innymi następujące dokumenty i opracowania:

- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego, uchwalona przez Sejmik Województwa Małopolskiego Nr XXIII/250/2000 w dniu 28.08.2007r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012 Uchwała Nr XXXVI/443/05 Sejmiku Województwa z 29.08.2005 r.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – sfera ekologiczna. Oprac. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie, 2002 r.
- Program Ochrony Powietrza dla Powiatu Tatrzańskiego - rozporządzenie nr 69/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 23 grudnia 2005 r.
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tatrzańskiego 2007-2013. Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr IX/79/07 Rady Powiatu Tatrzańskiego z dnia 31 sierpnia 2007 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tatrzańskiego. Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała, październik 2003 r.

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Zakopane na lata 2004 – 2013 - Załącznik do Uchwały Nr XXII/209/2004 Rady Miasta Zakopane z dnia 28 lipca 2004r., Zakopane, lipiec 2004 r.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zakopane. Uchwała Nr XVIII/218/2007 Rady Miasta Zakopane z dnia 20 grudnia 2007 r.
- Uchwała nr XXVII/349/2008 Rady Miasta Zakopane z dnia 31 lipca 2008 r. w sprawie: o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Miasta Zakopane. Urząd Miasta Zakopane. 2004 r.

X. PLANOWANE ZADANIA NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM.

X.1. Wykaz zadań do realizacji w ramach LPR.

Tabela 24. Wykaz zadań do realizacji w ramach LPR.					
L.P.	NAZWA ZADANIA	OKRES REALIZACJI	OCZEKIWANE REZULTATY	KOSZT CAŁKOWITY	INSTYTUCJE I PODMIOTY UCZESTNICZĄCE WE WDRAŻANIU
ZADANIA PRZESTRZENNE					
1	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru rewitalizowanego	2008-09	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie przestrzenne miasta; • Ochrona tradycyjnej zabudowy i układu przestrzennego; • Ochrona środowiska naturalnego; • Wytworzenie nowych terenów inwestycyjnych. 	0,2 mln	Mieszkańcy i podmioty gospodarcze
2	Opracowanie Studium Komunikacyjnego dla obszaru rewitalizowanego	2008-09	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu miejskiego układu komunikacyjnego • Zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych • Wytworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej; • Uporządkowanie przestrzenne miasta; • Ochrona środowiska naturalnego. 	0,3 mln	Gmina Miasta Zakopane
3	Przebudowa dróg miejskich: <ul style="list-style-type: none"> • Droga do Olczy • Droga na Bystre • ul. 	2009-11	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu miejskiego układu komunikacyjnego • Zwiększenie dostępności do obszarów aktywności gospodarczej; • Oszczędność czasu pokonywania 	15,8 mln	Gmina Miasta Zakopane * Powiat Tatrzański * Gmina Poronin * Gmina Kościelisko w ramach MRPO na lata 2007-2013

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIASTA ZAKOPANE – OBSZAR ZAKOPANE
CENTRUM

	<ul style="list-style-type: none"> • Chałubińskiego ul. • Zamoyskiego ul. • Krupówki • al. 3. Maja 		<ul style="list-style-type: none"> • odcinków drogowych; • Zmniejszenie zagrożenia wypadkowością komunikacyjną; • Zmniejszenie zużycia paliwa i części samochodowych; • Zwiększenie atrakcyjności miasta dla turystów. 		
4	Rewitalizacja Parku Miejskiego i przebudowa Placu Niepodległości w Zakopanem w celu dostosowania do potrzeb mieszkańców i wymogów ruchu turystycznego	2009-10	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności mieszkańców do miejsc rekreacyjnych; • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Uchronienie historycznej i zabytkowej substancji przed degradacją. 	7,0 mln	Gmina Miasta Zakopane przy współfinansowaniu MRPO na lata 2007 – 2013
5	Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego Dr. Andrzeja Chramca w Zakopanem	2009-10	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności mieszkańców do miejsc rekreacyjnych; • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Uchronienie historycznej i zabytkowej substancji przed degradacją. 	5,5 mln	Powiat Tatrzański przy współfinansowaniu MRPO na lata 2007 – 2013
6	Stworzenie 5 stref darmowego dostępu do internetu	2010-12	<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Poprawa dostępności do ITC dla mieszkańców miasta i turystów. 	0,5 mln	Gmina Miasta Zakopane przy współfinansowaniu MRPO na lata 2007 – 2013
7	Przebudowa stadionu sportowego	2011-14	<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Poprawa dostępności do sportu dla mieszkańców miasta i turystów. 	15 mln	Gmina Miasta Zakopane przy współfinansowaniu MRPO na lata 2007 – 2013
8	Przebudowa układu komunikacyjnego w obszarze	2012-20	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu miejskiego układu 	65 mln	Gmina Miasta Zakopane

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIASTA ZAKOPANE – OBSZAR ZAKOPANE
CENTRUM

	rewitalizowanym, w tym budowa parkingów na północnych obrzeżach obszaru rewitalizowanego.		<ul style="list-style-type: none"> komunikacyjnego • Zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych • Wytworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej; • Uporządkowanie przestrzenne miasta; • Ochrona środowiska naturalnego. 		
9	Zagospodarowanie terenów przemysłowych, zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym, na cele turystyczne i handlowe	2013-16	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa wizerunku i układu urbanistycznego terenów przemysłowych; • Rozszerzenie oferty handlowej dla mieszkańców miasta i turystów. 	25 mln	Gmina Miasta Zakopane * PKP * Prywatny przedsiębiorca wyłoniony w przetargu
10	Budowa kompleksu rozrywkowego na terenach przemysłowych	2013-16	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa wizerunku i układu urbanistycznego terenów przemysłowych; • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Poprawa dostępności do rekreacji dla mieszkańców miasta i turystów. 	15 mln	Gmina Miasta Zakopane * PKP * Prywatny przedsiębiorca wyłoniony w przetargu
11	Budowa wesołego miasteczka dla dzieci	2017-20	<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie oferty turystycznej; • Poprawa dostępności do rekreacji dla mieszkańców miasta i turystów. 	15 mln	Gmina Miasta Zakopane * Prywatny przedsiębiorca wyłoniony w przetargu
ZADANIA GOSPODARCZE					
12	Organizacja ośrodka aktywnej informacji turystycznej	2010	<ul style="list-style-type: none"> • Uatrakcyjnienie oferty turystycznej; • Zwiększenie liczby turystów korzystających z noclegów. 	0,5 mln	Biuro Promocji Zakopanego * Centrum Informacji Turystycznej
13	Opracowanie i	2009-10	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie 	0,5 mln	Gmina Miasta

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIASTA ZAKOPANE – OBSZAR ZAKOPANE
CENTRUM

	wdrożenie strategii marketingowej i reklamowej.		nowego wizerunku miasta; • Zwiększenie liczby turystów.		Zakopane * Biuro Promocji Zakopanego
14	Budowa nowoczesnego systemu komunikacji miejskiej	2013-15	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu miejskiego układu komunikacyjnego • Zwiększenie dostępności do obszarów aktywności gospodarczej; • Rozszerzenie oferty turystycznej miasta; • Poprawa standardów życia mieszkańców; • Zwiększenie atrakcyjności miasta dla turystów. 	15 mln	Gmina Miasta Zakopane * PKS Oddział Zakopane
ZADANIA SPOŁECZNE					
15	Wdrożenie systemu kształcenia w zakresie nowoczesnych usług turystycznych dla młodzieży i dorosłych	2011-20	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa poziomu wykształcenia społeczeństwa w zakresie usług specjalistycznych • Aktywizacja osób bezrobotnych i społecznie wykluczonych; • Poprawa standardu usług turystycznych; • Poprawa oferty turystycznej miasta; • Zwiększenie liczby turystów. 	10 mln	Gmina Miasta Zakopane * Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego; * przy współfinansowaniu Programu Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013

Uwaga: Środki UE uwzględniono po stronie środków własnych.

X.2. Plan finansowy LPR.

Tabela 25. Plan finansowy programu rewitalizacji.					
L.P	NAZWA ZADANIA	OKRES REALIZACJI	KOSZT CAŁKOWITY [zł]	W TYM:	
				ŚRODKI PUBLICZNE [zł]	ŚRODKI PRYWATNE [zł]
1	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru rewitalizowanego	2008-09	0,2 mln	0,2 mln	0
2	Opracowanie Studium Komunikacyjnego dla obszaru rewitalizowanego	2008-09	0,3 mln	0,3 mln	0
3	Przebudowa dróg miejskich: <ul style="list-style-type: none"> • Droga do Olczy • Droga na Bystre • ul. Chałubińskiego • ul. Zamoyskiego • ul. Krupówki • al. 3. Maja 	2009-11	15,8 mln	15,3 mln, w tym 10,5 środki MRPO (projekt został zakwalifikowany do dofinansowania z priorytetu 4.1.A)	0
4	Rewitalizacja Parku Miejskiego i przebudowa Placu Niepodległości w Zakopanem w celu dostosowania do potrzeb mieszkańców i wymogów ruchu turystycznego	2009-10	7,0 mln	7,0 mln	0
5	Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego Dr. Andrzeja Chramca w Zakopanem	2009-10	5,5 mln	5,5 mln	0
6	Opracowanie i wdrożenie strategii marketingowej i reklamowej.	2009-10	0,5 mln	0,1 mln	0,4 mln
7	Organizacja ośrodka aktywnej informacji turystycznej	2010	0,5 mln	0 mln	0,5 mln
8	Stworzenie 5 stref darmowego dostępu do internetu	2010-12	0,5 mln	0,5 mln	0
9	Przebudowa stadionu sportowego.	2011-14	15 mln	15 mln	0
10	Wdrożenie systemu kształcenia w zakresie nowoczesnych usług turystycznych dla młodzieży i dorosłych	2011-20	10 mln	10 mln	0

11	Przebudowa układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizowanym, w tym budowa parkingów na północnych obrzeżach obszaru rewitalizowanego.	2012-23	65 mln	65 mln	0
12	Budowa nowoczesnego systemu komunikacji miejskiej	2013-15	3 mln	2,5 mln	12,5 mln
13	Zagospodarowanie terenów przemysłowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym na cele turystyczne i handlowe	2013-16	25 mln	0	25 mln
14	Budowa kompleksu rozrywkowego na terenach przemysłowych	2013-16	15 mln	0	15 mln
15	Budowa wesołego miasteczka dla dzieci	2017-20	15 mln	0	15 mln

X.3. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji.

Tabela 26. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji			
	WSKAŹNIK	JEDNOSTKA	IŁOŚĆ
WSKAŹNIK PRODUKTU	ilość infrastruktury turystycznej przygotowanej w ramach programu;	Szt.	22
WSKAŹNIK REZULTATU	ilość nowych jednostek gospodarczych;	Szt.	150
	ilość udostępnionych obszarów inwestycyjnych (w ha)	Szt.	20
WSKAŹNIK ODDZIAŁYWANIA	ilość nowych miejsc pracy powstałych w wyniku programu - branża usług turystycznych	Szt.	750
	ilość MSP	Szt.	150
	wzrost liczby turystów odwiedzających obszary miejskie i obiekty zabytkowe	[%/rocznie]	3,5

XI. INSTRUMENTY WDRAŻANIA PROGRAMU I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

Zarządzającym programem w imieniu Gminy Miasta Zakopane będzie Zespół ds. Wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Zakopane. Zespół powołany zostanie stosownym zarządzeniem Burmistrza Miasta.

W skład zespołu wejdą:

- Zastępca Burmistrza Miasta
  - Naczelnik Wydziału Rozwoju Lokalnego i Inwestycji
  - Naczelnik Wydziału Urbanistyki i Architektury
  - Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Ewidencji
-
- System obiegu informacji oraz środków finansowych w instytucji.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Programu posiada pełnomocnik i koordynator ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji – Zastępca Burmistrza Miasta. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć będzie horyzontalny zespół zadaniowy do spraw rewitalizacji. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań.

Do monitorowania, oceny realizacji programu jego aktualizacji uruchomiona zostanie procedura konsultacji społecznych, aby istniała szansa wprowadzenia do programu dodatkowych projektów i inicjatyw.

Monitorowanie wdrażania programu oraz ocena skuteczności prowadzone będą na podstawie wskaźników finansowych i rzeczowych w odniesieniu do realizacji poszczególnych projektów, a także na podstawie innych informacji uzyskanych od instytucji wdrażającej program.

Ocena efektywności wdrażania obejmie przede wszystkim: wpływ realizacji poszczególnych zadań i projektów na sytuację społeczno-gospodarczą miasta, efektywność i skuteczność wykorzystania środków na realizację projektów i zadań, efektywność i skuteczność wszystkich działań instytucji wdrażającej program, beneficjentów i partnerów biorących udział w realizacji projektów.

- Planowane działania na rzecz rozpowszechnienia informacji, wiarygodności programu i pozyskania opinii publicznej.

Instytucją odpowiedzialną za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Zakopane na szczeblu lokalnym będzie Urząd Miasta Zakopane. Działania te zgodne z zasadami informowania i promocji projektów winny stanowić zintegrowany system informacji społecznej zawierający szczegółowe określenie:

- celów działań informacyjnych i promocyjnych,
- potencjalnych grup docelowych tych działań,
- strategii informowania i promocji programu.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją przedmiotowego programu winny być stosowane m. innymi następujące środki i instrumenty: Internet, szkolenia, współpraca z mediami, tablice informacyjne i pamiątkowe oraz logo UE umieszczanie

na wszystkich dokumentach związanych z realizacją projektów.

ZAKOPANE GRUDZIEŃ 2008